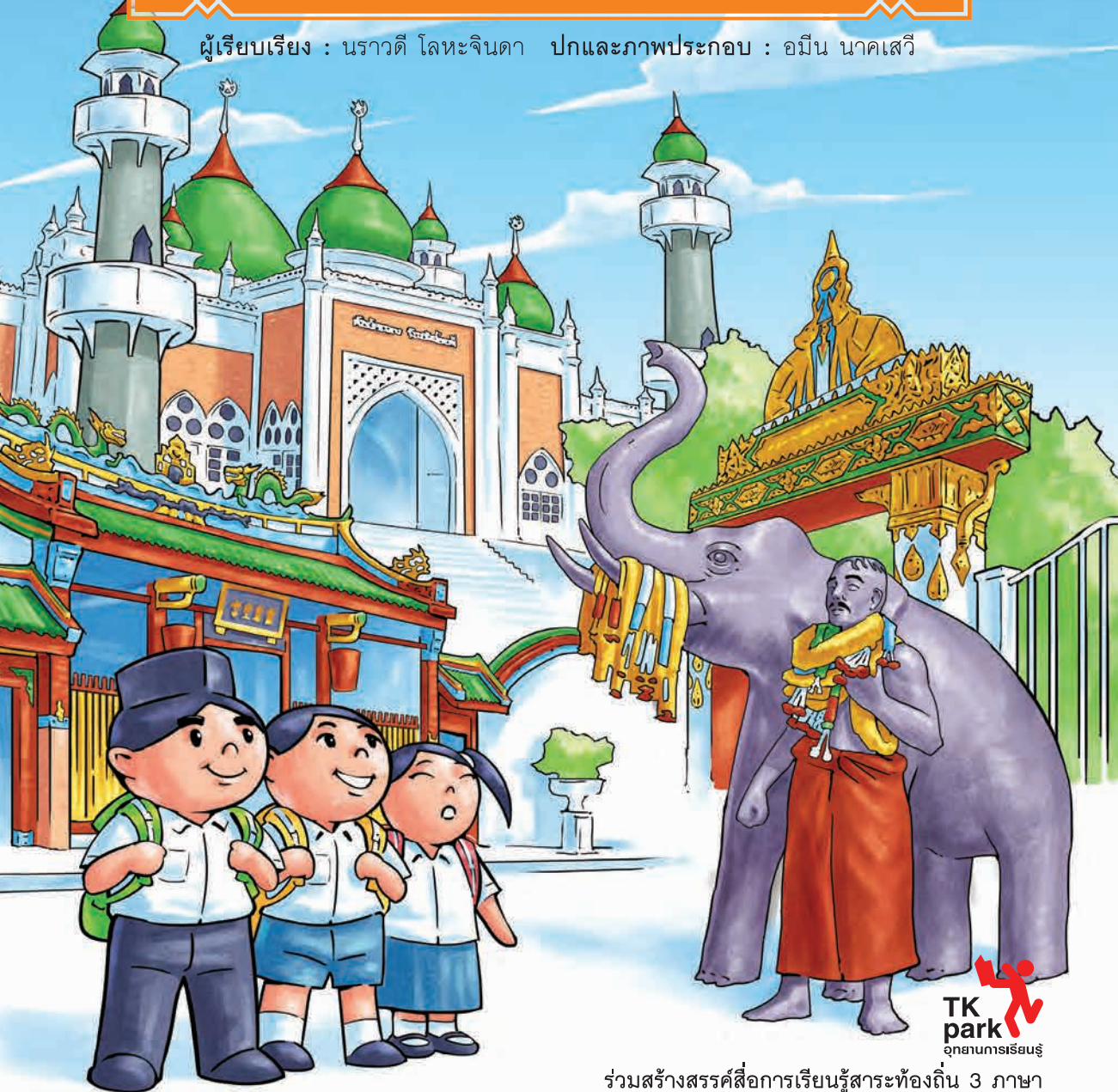

บ้านฉันบ้านเธอ (ปัตตานีกีตอ)

ผู้เรียบเรียง : นราวดี โลหะจินดา ปกและภาพประกอบ : อมรินทร์ นาคเสวี

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ร่วมสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น 3 ภาษา
ไทย อังกฤษ มลายู

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น
โดย

คำนำ

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) คือ การแบ่งปันและกระจายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในท้องถิ่นสร้างสรรค์และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ชุมชนขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในชาติผ่านกระบวนการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและจินตนาการด้วยกิจกรรม สื่อเกมเพื่อการศึกษา

ทั้งนี้ สอร. ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำสื่อสาระท้องถิ่น ในอันที่จะ สร้างแรงบันดาลใจ ดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและ สนับสนุนให้เด็กและเยาวชน ได้เข้าถึงสื่อที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัย การดำรงชีวิต และวิถีท้องถิ่น โดยสอดแทรกแนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่เหมาะสมกับบริบท อันหลากหลาย สร้างนิสัยรักการอ่านการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

ดังนั้น จึงได้จัดทำสื่อสาระท้องถิ่น 3 ภาษา จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส พร้อมคู่มือการจัดกิจกรรม 3 ภาษาสำหรับครูด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ ภาพประกอบ และรูปเล่มที่ทันสมัย ซึ่งนำเรื่องราววิถีชีวิตของท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ตัวและแนวคิดด้าน คุณธรรมจริยธรรมจากนิทานพื้นบ้านชายแดนใต้ที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงช่วงวัยของเด็กแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคลากร ท้องถิ่นในการดำเนินงาน เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เกิดความสุขและความสนุกจากการอ่าน นำไปสู่เจตคติที่ดีต่อหนังสือ ชิมซบข้อมูลความดีงามจากเนื้อหาและความรักในท้องถิ่น

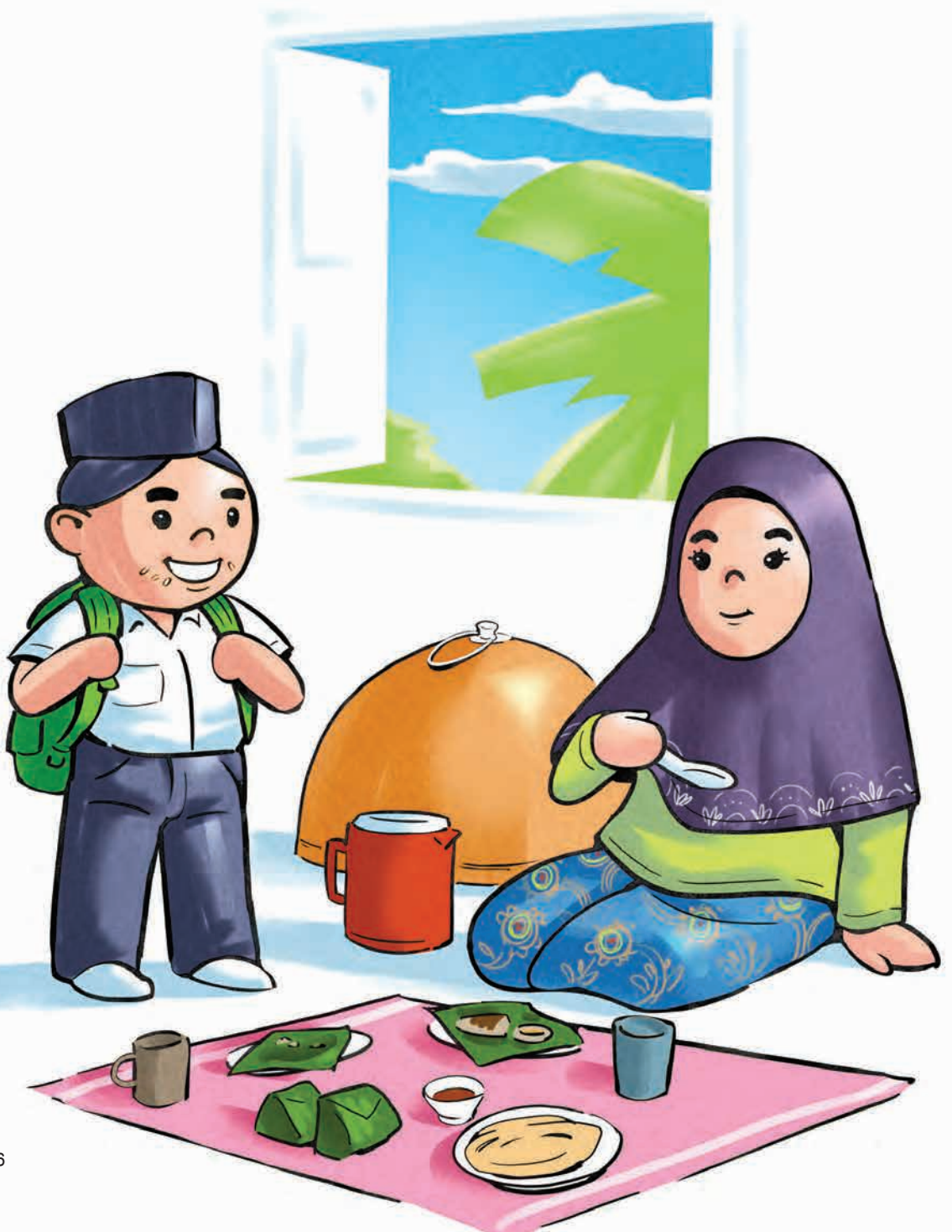
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

บ้านฉันบ้านเธอ (ปัตตานีกีตอ)

ผู้เรียบเรียง : นราวดี โลหะจินดา ปกและภาพประกอบ : อมิน นาคเสวี

ในคืนที่พระจันทร์เสี้ยวอมยิ้มอยู่ริมหน้าต่าง อาเดอลอนมองพระจันทร์และ
ดาวดวงน้อยที่กะพริบวิบวาบอยู่บนท้องฟ้า
นึกถึงความสนุกที่รออยู่ในวันรุ่งขึ้นแล้ว เขารำพึงเบา ๆ กับตัวเองก่อนหลับไปว่า
“พรุ่งนี้แล้วสินะค่ายเยาวชนบ้านฉันบ้านเธอ”

“แอ็ก อี แอ็ก แอ็ก”

ไก่โต้งโก่งคอขันปลุกเช่นทุกเช้า อาเดอลรีบลุกจากที่นอน อาบน้ำแต่งตัวอย่างรวดเร็ว
และเร่งรีบตักนาซิดาแม เข้าปากจนแทบไม่รู้รสชาติของอาหารจานโปรด
แล้วหยิบกระเป๋าเป้ขึ้นสะพายหลัง พร้อมบอกกับแม่ว่า

“แม่ ไปส่งผมหน่อยครับ เดี่ยวไปเข้าค่ายสาย”

อาสาเดินทางมาถึงภายในสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถานที่นัดหมายเด็ก ๆ จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี
ที่มาเข้าร่วมกิจกรรม “ค่ายบ้านฉันบ้านเธอ ปัตตานีก็ต่อ”
พร้อมกับเพื่อน ๆ หลายคน

“น้อง ๆ ที่มาถึงแล้ว ลงทะเบียนแล้วรับสมุดบันทึก
คนละหนึ่งเล่มทางนี้นะคะ”

เสียงแจ้ว ๆ ของพี่วดี คนจัดค่ายใจดี

ร้องเรียกเด็ก ๆ ที่จับกลุ่มพูดคุยกันอยู่ด้านหน้าอาคาร

พี่วดี พี่มาตุ และพี่นุช ชวนเด็ก ๆ เข้าไปในห้องประชุม แล้วเริ่มแนะนำตัว

“สวัสดีค่ะ พี่ชื่อวดีนะคะ ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์
พาน้อง ๆ ท่องเที่ยวสถานที่สำคัญในจังหวัดปัตตานีบ้านเราค่ะ”

“สวัสดีครับ พี่มาตุครับ วันนี้รับหน้าที่ชวนน้องสนุกสนานกันครับ”

“สวัสดีค่ะ พี่ชื่อนุช ดูแลเสปียงอาหาร
สำหรับชาวค่าย รับรองว่าอิมอร่อยทุกมื้อค่ะ”

หลังจากที่พี่ทั้งสามแนะนำตัวเสร็จเรียบร้อยแล้ว พี่ดีก็บอกต่อว่า
“กิจกรรมที่เราจะทำร่วมกัน เริ่มด้วยการไปเที่ยวชมสถานที่สำคัญในจังหวัดปัตตานี
น้อง ๆ ควรจดบันทึกเรื่องราวที่เราสนใจในสมุดบันทึกที่แจกให้นะคะ
และในช่วงกิจกรรมรอบกองไฟคืนนี้ น้อง ๆ ต้องเตรียมเล่าเรื่องของดี ของเด่น
จากชุมชนของตัวเองคนละหนึ่งเรื่อง เพื่อเล่าให้เพื่อน ๆ ในค่ายฟังกัน”

พี่มาตุ บอกเสียงลั่นว่า “พี่วดี ๆ รถมามาแล้วครับ”

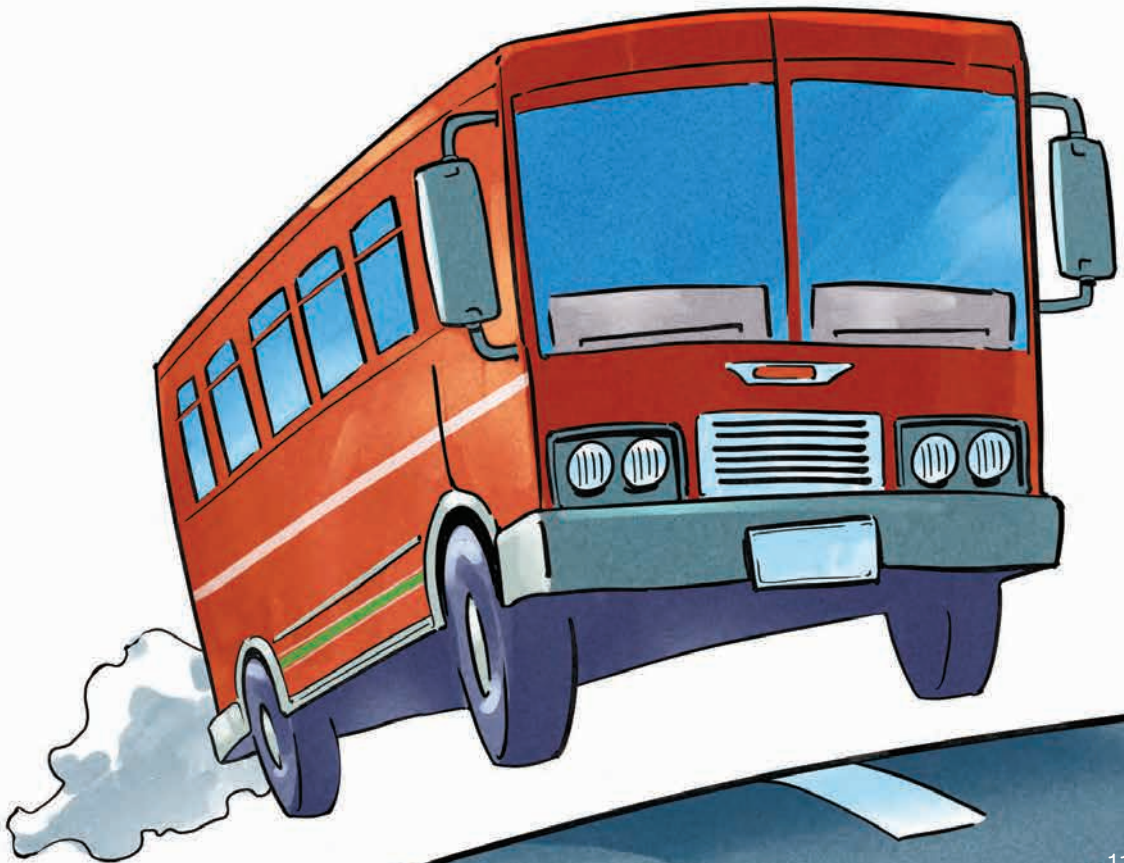
“เด็ก ๆ พร้อมกันรียังคะ” พี่วดีร้องถาม

“พร้อมแล้ว ค่ะ-ครับ” เสียงเด็ก ๆ ตอบรับดังก้องห้องประชุม

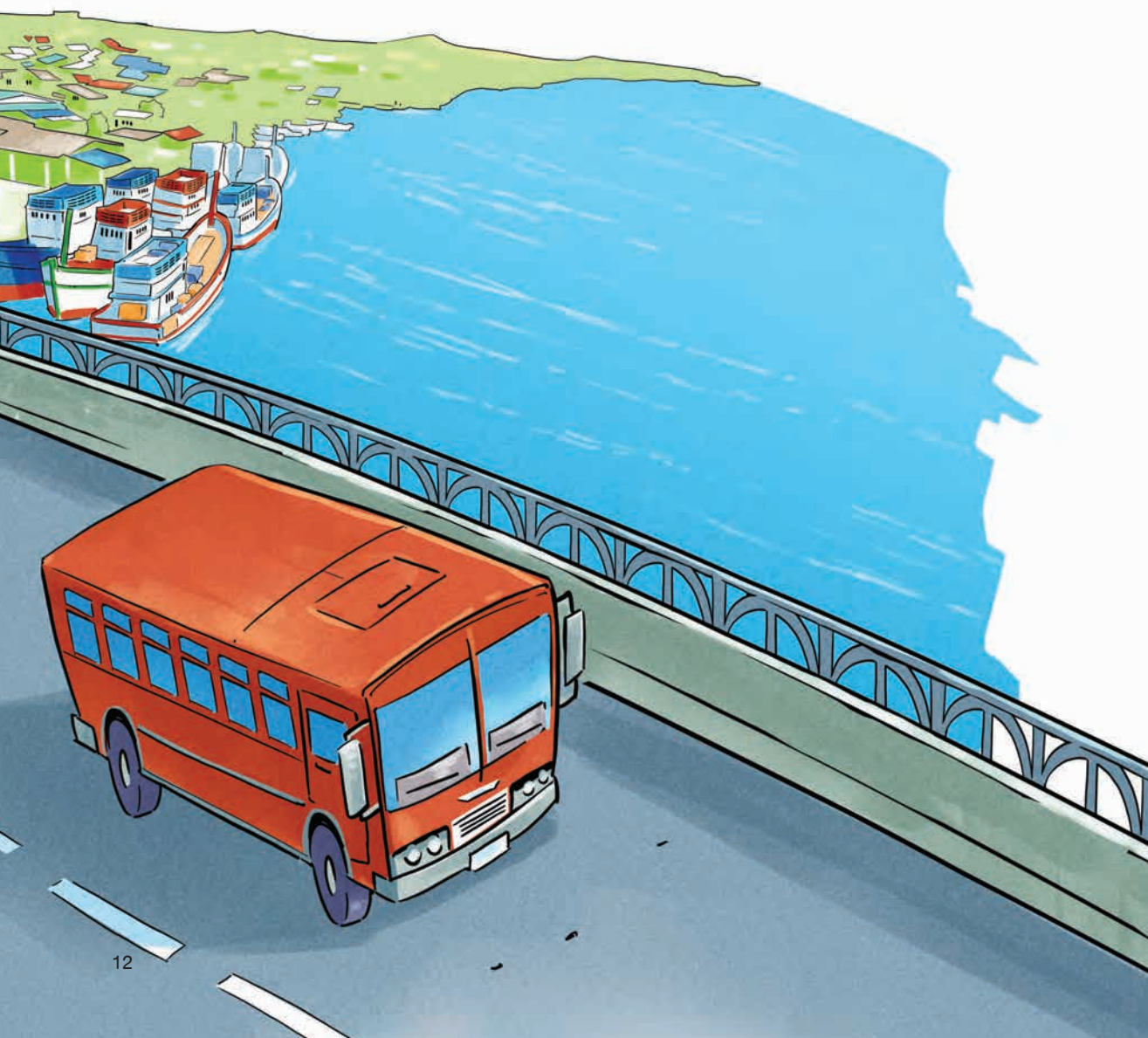
เมื่อทุกคนขึ้นรถเรียบร้อยแล้ว

พี่วดีก็บอกว่าวันนี้จะพาไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ

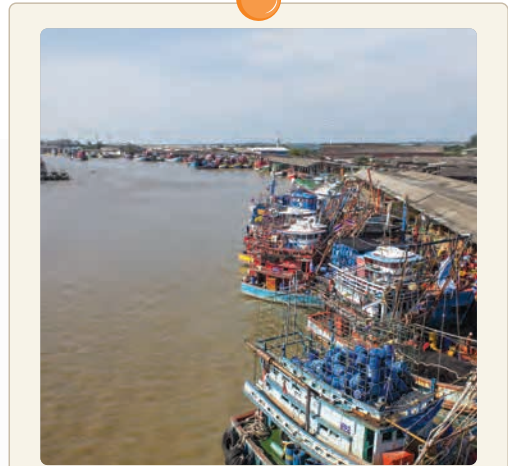
ในอำเภอเมืองปัตตานีและอำเภอยะหริ่ง

ขณะที่รถแล่นไปบนสะพานเฉลิมพระเกียรติฯ
พี่ดีบอกให้ทุกคนหันไปมองทางซ้ายมือ ซึ่งมีเรือประมงลำเล็กลำใหญ่
ทั้งเรือกอและ เรืออวนลากสีสันสดใสจอดสงบนิ่งอยู่ที่ท่าเทียบเรือ

แล้วก็เล่าให้ทุกคนฟังว่า
“อ่าวปัตตานี มีบริเวณกว้างขวาง
เหมาะสำหรับจอดเรือขนาดใหญ่และ
มีแผ่นดินที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล
เป็นเสมือนกำแพงธรรมชาติ
ที่กั้นขวางคลื่นลมและพายุที่รุนแรง
จึงเป็นจุดที่ปลอดภัยสำหรับชาวเรือ
ประมงพื้นบ้านและเรือสินค้าขนาดใหญ่”
“นอกจากอ่าวปัตตานีจะเป็นท่าเรือ
ที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว
ยังเป็นปากแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้
อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ
นานาชนิด ที่มีมากคือ ป่าโกงกาง
ปลากะพง ปลากะบอก
ปูม้า ปูดำ กุ้งกุลาดำ หอยแครง
และสาหร่ายผมนาง”

อ่าวปัตตานี

ภาพ: อมรินทร์ นาคเสวี

“สาหร่ายผมนางกินได้ไหมคะ”
แก้ม้วยยกมือถาม

พี่ดีรีบตอบ

“กินได้ค่ะชาวบ้านนิยมนำไปทำ
ยำสาหร่าย เป็นอาหารว่างที่มีรสเปรี้ยวนำ
หวานตามและเผ็ดนิด ๆ ค่ะ”

รถแล่นลงจากสะพานมาได้ระยะหนึ่ง พี่วดีขอให้พี่ดำพนักงานขับรถ
จอดรถชิดริมถนน ให้เด็ก ๆ ได้แวะชมการทำนาเกลือ

พี่วดีเล่าให้เด็ก ๆ ฟังว่า

“นาเกลือปัตตานีเป็นแหล่งผลิตเกลือสมุทรที่มีเพียงแห่งเดียวในภาคใต้
และมีบันทึกประวัติศาสตร์ว่า...

นาเกลือปัตตานีนั้นทำกันตั้งแต่เมื่อ
400 ปีมาแล้ว วิธีการทำนาเกลือ
ง่าย ๆ คือ สูบน้ำทะเลมาขังไว้ใน
แปลงนา ปล่อยให้แดดเผาจนน้ำทะเล
ระเหยตกผลึกเป็นเม็ดเกลือสีขาว
ชาวนาเกลือก็จะกวาดโกยไว้เป็นกอง ๆ
อย่างที่เห็น แล้วตากใส่ภาชนะ
ที่เรียกว่า บาโก หาบมากองรวมกัน
เป็นกองใหญ่ ๆ ริมถนน
รอให้พ่อค้ามาติดต่อซื้อขายต่อไป”

“มันจะเค็มเหมือนเกลือผงที่บ้านผม
ไหมครับ” จุลทาม

“ลองชิมได้ไหมครับ” อาเคลสมทบ

“เอาเลยเด็ก ๆ

ชิมจากเกลือกองใหญ่นี้เลย”

บังการิม เจ้าของนาเกลือ ซึ่งเดินเข้ามา
พอดีเอ่ยปากอนุญาต เด็ก ๆ จึงกรูกัน
เข้าไปหยิบเม็ดเกลือเข้าปาก

“เค็มปี่เลย”

บังการิม ชาวนาเกลือใจดี บอกเด็ก ๆ ว่า
“เกลือที่ไหน ๆ ก็เค็มทั้งนั้น
แต่คนโบราณพูดกันว่า เกลือปัดตานีหวาน
ความจริงก็คือเกลือปัดตานีมีความเค็มน้อยกว่าเกลือจากที่อื่น
เพราะน้ำทะเลที่นำมาทำเกลือมีน้ำจืดจากแม่น้ำปัดตานี
และคลองยะหริ่งปนอยู่ ความเค็มจึงน้อยกว่าเกลือจากเพชรบุรีหรือสมุทรสาคร
แต่ไม่มากหรอก เป็นไงละ เกลือปัดตานีอร่อยไหม ฮ่า ฮ่า ฮ่า”

ทุกคนจึงพากันหัวเราะชอบใจ

ชาวค่ายทุกคนกล่าวลาบังการิมแล้วกลับขึ้นรถเพื่อเดินทางต่อไป

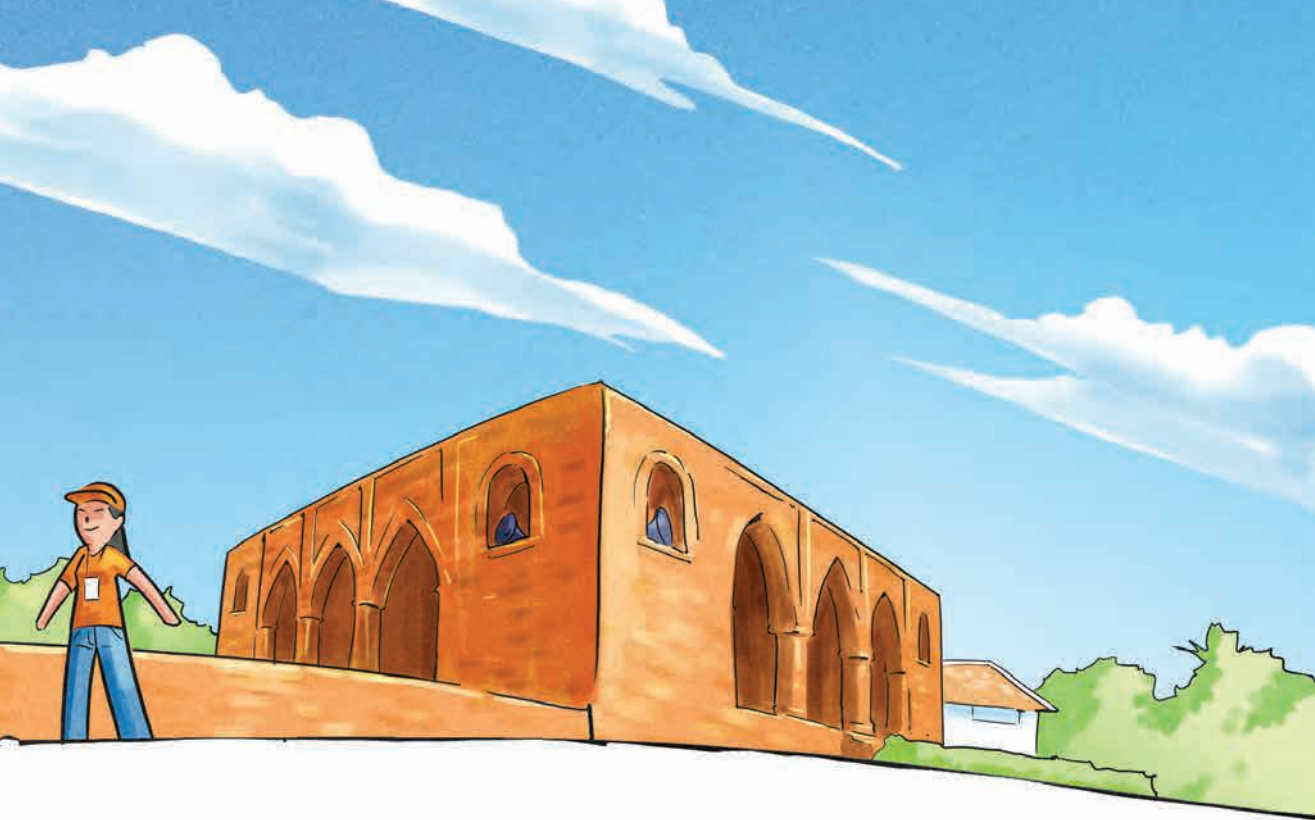

รถเล่นไปบนถนนสายปัตตานี-นราธิวาส ได้พักใหญ่ พี่มาตุ๊กก็บอกให้เด็ก ๆ
เตรียมตัวลงจากรถเพื่อแวะชมมัสยิดกรือเซะ
เมื่อลงจากรถพี่ตีพาเด็ก ๆ ไปหาบังโชะที่นั่งรออยู่ใต้ร่มไม้

“อัสลามูออลัยกุม ทุกคน บังดีใจมากที่พวกเขา来这里
ที่นี่เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์
จะเล่าให้ฟังนะว่าสถานที่แห่งนี้มีความสำคัญอย่างไร เริ่มต้นด้วยคำถามก่อน
ใครรู้บ้างว่าอาคารก่อด้วยอิฐหลังนี้คืออะไร”

อาเตลรีบยกมือก่อนใคร
“มัสยิดกรือเซะครับ เป็นมัสยิดแห่งแรกของเรา
และเป็นมัสยิดที่พระราชาสั่งให้สร้าง เพื่อให้ชาวมุสลิมใช้เป็นทีละหมาดครับ”

“ถูกต้อง เก่งมากเธอชื่ออะไร” บังโฆะเถตาม

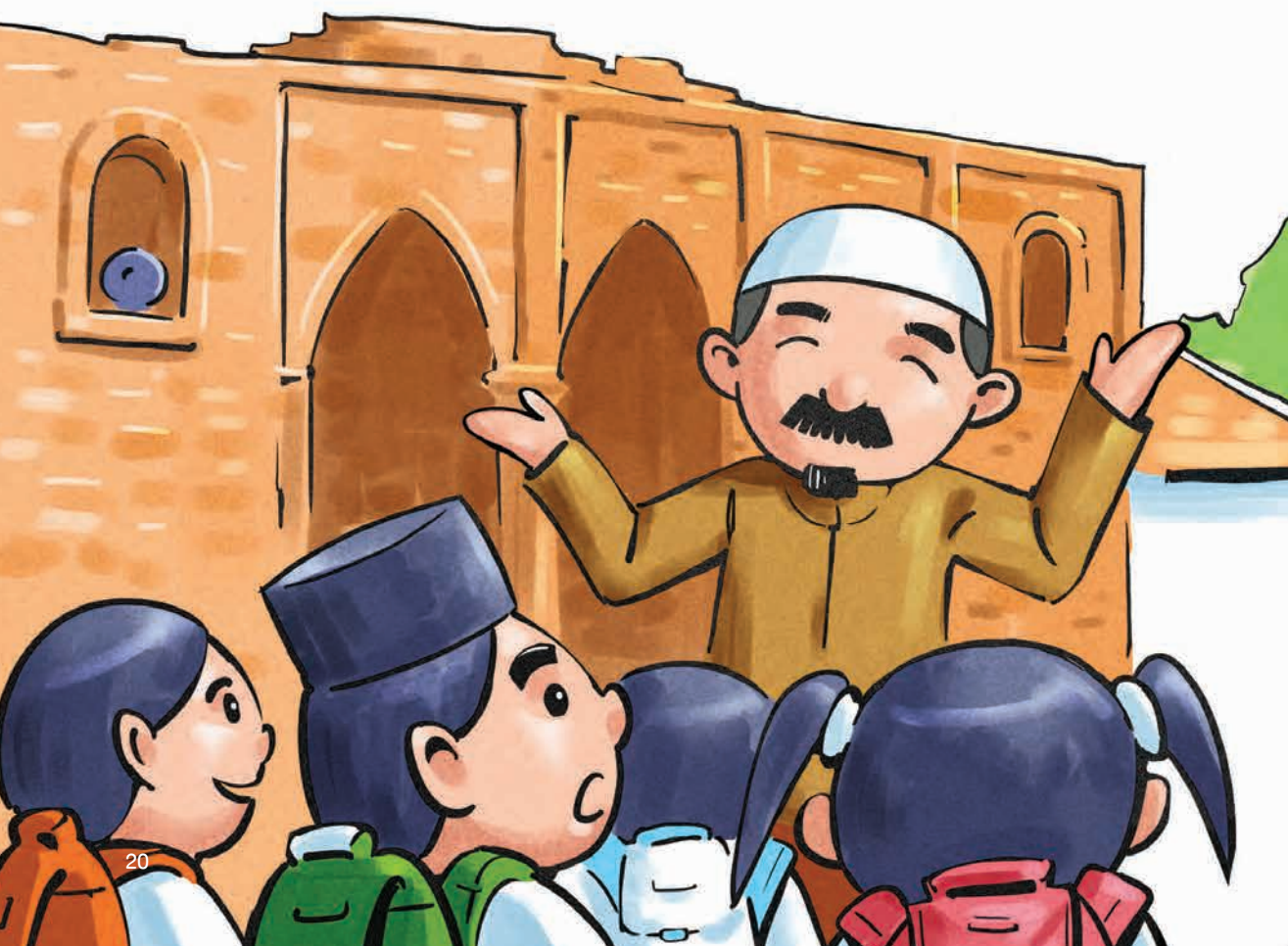
“ผมชื่ออาเดลครับ”

บังโฆะร้องอ้อ

“อาเดล ในภาษาอาหรับ แปลว่า ยุติธรรม”

“เอาละ บังจะเล่าเรื่องมัสยิดกรือเซะให้ฟัง
เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อราชาอินทรีรา ผู้ครองนครปัตตานี
ซึ่งเคยนับถือศาสนาพุทธมาก่อนได้ทรงเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม
แล้วทรงเปลี่ยนพระนามใหม่เป็น สุลต่านอิสมาเอล ชาร์
แต่ในสมัยนั้นยังไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมที่มั่นคงถาวรนัก
ต่อมาในสมัยสุลต่านมูฮัมหมัด ชาร์ พระองค์ทรงโปรดให้มีการก่อสร้างมัสยิดประจำเมืองขึ้น
นั่นคือ มัสยิดกรือเซะ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ‘มัสยิดปินตุ เกิบบัง’ (มัสยิดประตูเมือง)
เราเดินเข้าไปดูใกล้ ๆ กัน บังจะได้อธิบายรูปแบบของอาคารไปด้วยเลย”

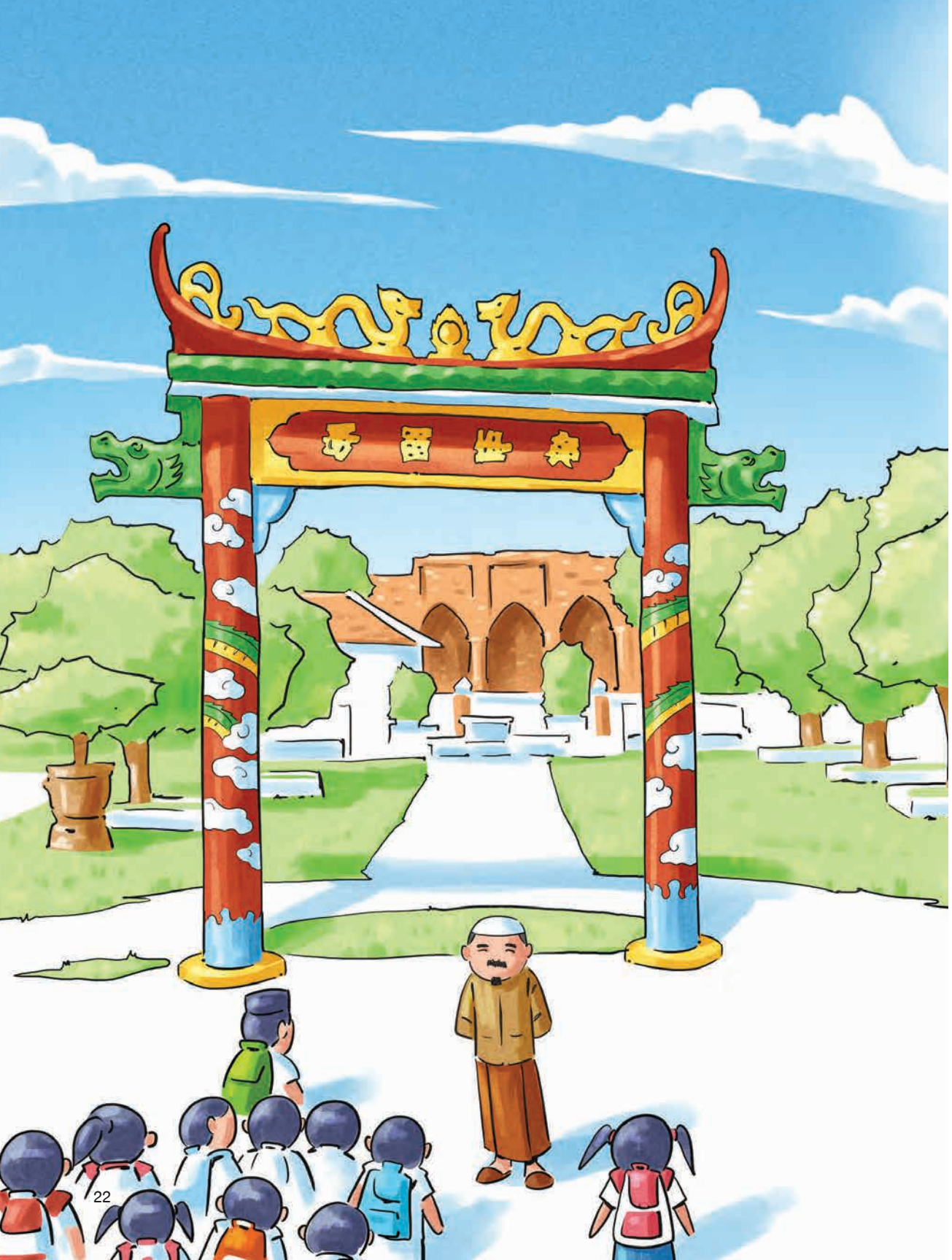

มัสยิดกรือเซะ

ภาพ: อมิน นาคเสวี

“มัสยิดกรือเซะ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน เสาทรงกลม ช่องประตูหน้าต่างมีทั้งแบบโค้งแหลม และแบบโค้งมน โดมและหลังคา มีรูปทรงโค้งมน ทั้งหมดนี้เรียกว่า สถาปัตยกรรมแบบเปอร์เซีย เราเดินเข้าไปดูด้านในกัน เด็ก ๆ ถอดรองเท้าด้วยนะครับ เป็นการให้เกียรติสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุสลิมและไม่ควรส่งเสียงดังด้วยนะ เพราะมีชาวบ้านมาละหมาดกัน บางคนก็ใช้เป็นสถานที่ท่องพระคัมภีร์อัลกุรอานด้วย”

เมื่อทุกคนเดินชมรอบ ๆ
มัสยิดเรียบร้อยแล้ว
บังโฆะก็ชวนให้เดินไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง
ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน
“ที่นี่คือสุสานของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว
ใช่ไหมคะ”
เหมยสาวหมวยตัวเล็กผอมบาง
ถามบังโฆะ
“ถูกต้องแล้วละ” บังโฆะตอบ

“เรื่องเล่าของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว
มีหลายตำนาน
เอาที่บังโฆะถนัดเล่าดีกว่านะ
เรื่องมีอยู่ว่า ลิ้มกอเหนี่ยวเป็นหญิงสาว
ชาวจีน ออกเดินทางจากบ้าน
มาตามหาพี่ชายชื่อลิ้มโต๊ะเคี่ยม
เนื่องจากมารดาป่วยหนัก
อยากเจอหน้าลูกชายเป็นครั้งสุดท้าย
นางสืบข่าวมาเรื่อย ๆ
จนกระทั่งทราบว่าพี่ชายของนาง
มามีภรรยาเป็นชาวมลายู
อยู่ที่เมืองปัตตานี
เมื่อนางเจอพี่ชายก็ขอร้องให้
เดินทางกลับเมืองจีนไปด้วยกัน
แต่ถูกปฏิเสธ”

ลี้มกอเหนี่ยวไม่ละความพยายาม หาโอกาสอันวอนให้พี่ชายกลับ
ต่อมาเมืองปัตตานีเกิดสงคราม
ลี้มโต๊ะเคี่ยมได้ร่วมต่อสู้ขับไล่ผู้รุกราน ลี้มกอเหนี่ยวเข้าช่วยพี่ชายแต่เห็นว่า
สู้เข้าศึกไม่ได้ จึงฆ่าตัวตายไม่ยอมตายด้วยอาวุธของศัตรู

“จากการกระทำอย่างอาจหาญและเด็ดเดี่ยวของลี้มกอเหนี่ยว
ทำให้ชาวจีนในปัตตานีมีความศรัทธาในตัวนาง
จึงได้แกะสลักรูปลี้มกอเหนี่ยวประดิษฐานไว้ที่ศาลเจ้าไกล้มฮยิดกรือเซะ
และเชื่อว่าเจ้าแม่ลี้มกอเหนี่ยวมีความศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว”

“ตำนานนี้มีหลายสำนวน ใครสนใจก็ต้องศึกษาอ่านหนังสือเพิ่มเติม
และอย่าลืมใช้เหตุผลในการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง
เอาละหมดเรื่องเล่าแล้ว
บังดีใจนะครับที่เด็ก ๆ สนใจเรื่องราวท้องถิ่นบ้านเรา”

“จุดหมายต่อไปของเราคือ

วังยะหริ่งนะคะ”

พี่มาตุรายงาน

“วังยะหริ่ง มีเจ้าหญิงเจ้าชายไหมคะ”

เหมยร้องถาม

พี่ดีอมยิ้ม ตอบว่า

“เป็นวังของเจ้าเมืองยะหริ่งค่ะสาวน้อย

ปัจจุบันลูกหลานของท่านเจ้าเมือง

ยังคงอาศัยอยู่และดูแลรักษาวังแห่งนี้

ไว้เป็นอย่างดี”

วังยะหริ่ง

ภาพ: อมรินทร์ นาคเสวี

“วังยะหริ่ง สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5
โดยพระยาพิพิธเสนา มาตยาธิบดี
ศรีสุรสงคราม เจ้าเมืองยะหริ่ง
เป็นอาคารสองชั้น ครึ่งตึกครึ่งไม้
สร้างแบบสไตล์ยุโรป ผสมผสานศิลปะ
ท้องถิ่นและศิลปะชาว”

พีนุช นักอ่านนวนิยายด้วยง เล่าต่อให้ฟังว่า
“นวนิยายเรื่อง มัสยา ที่เคยสร้างเป็นละครทางโทรทัศน์
ผู้เขียนได้แรงบันดาลใจ แล้วเขียนเรื่องนี้ขึ้นจากการได้เข้ามาเยี่ยมชมวังยะหริ่ง
นักเขียนท่านนั้น ก็คือ พนมเทียน หรือ ฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ
ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ท่านเป็นคนสายบุรีนี่เอง”

“พนมเทียน คือ นามปากกาของผู้ที่เขียนเรื่อง เพชรพระอุมา
ด้วยไฉมัยครับพีนุช” พี่มาตุร้อถาม

“ใช่แล้วค่ะพี่มาตุ เป็นเรื่องราวการผจญภัยที่สนุกมาก พีนุชขอแนะนำให้น้อง ๆ
ลองหามาอ่านดูนะค่ะ”

“แต่ตอนนี้พีนุชว่าพวกเราเข้าไปเยี่ยมชมความงามของวังยะหริ่งกันก่อน
ดีกว่านะค่ะ บางทีอาจมีน้องคนไหนเกิดแรงบันดาลใจแตงนวนิยาย
จากวังยะหริ่งได้อีกสักเรื่อง”

เมื่อออกมาจากวังยะหริ่งแล้วพี่มาตุแฉ่งว่า
จะพาเด็ก ๆ ไปรับประทานอาหารกลางวันที่ยายหาคตะโละกะโปร์
เด็ก ๆ ตื่นเต้นดีใจ พี่มาตุถามว่า

“รู้ไหม ตะโละกะโปร์ แปลว่าอะไร ไปหาคำตอบกันที่ยายหาคนะครับ”

มาถึงหาคตะโละกะโปร์ พี่นุชกับพี่มาตุช่วยกันนำห่อข้าวหมกไก่ แจกให้แก่น้อง ๆ
ทุกคน และขอแรงให้เด็ก ๆ ช่วยกันยกน้ำดื่มไปวางไว้บนโต๊ะ

“เด็ก ๆ ทานข้าวเสร็จแล้ว เก็บกระดาษห่อข้าวใส่ถุงดำ
ส่วนขวดน้ำดื่มแยกไว้อีกถุงหนึ่งนะคะ”
พี่นุชร้องบอก ในขณะที่แจกห่อข้าวให้เด็ก ๆ

เมื่อเด็ก ๆ ทานข้าวกันเสร็จแล้ว พี่มาตุก็ชวนกันเดินสำรวจชายหาด
“พี่มาตุคะ เปลือกหอยเยอะแยะเลย หมวยเก็บกลับไปบ้านบ้างได้มั๊ยคะ”

“ไม่ได้ครับ เราควรปล่อยให้เปลือกหอยเหล่านี้อยู่กับหาดทรายที่นี่
เพราะถ้าทุกคนเก็บไปคนละอันสองอัน
วันหนึ่ง หาดตะโละกะโปร์ก็จะมีเปลือกหอยให้ได้เห็นกัน
ว่าแต่ตอนนี้ใครตอบพี่มาตุได้บ้างว่า ตะโละกะโปร์ แปลว่าอะไร”

เหมยรีบยกมือตอบ
“แปลว่าอ่าวปูนคะ”

“ถูกต้องครับ ตะโล๊ะกะโปร์
เป็นภาษามลายูพื้นเมือง
คำว่า ตะโล๊ะ แปลว่า อ่าว
คำว่า กะโปร์ แปลว่า ปูน
รวมความหมายแปลว่า อ่าวปูน
เพราะในสมัยก่อนเล่ากันว่า
บริเวณพื้นที่ตรงนี้เป็นที่เก็บเปลือกหอย
ซึ่งนำมาเผาไฟจนกลายเป็นปูนขาว
ใช้กินกับหมาก
สันนิษฐานกันว่าน่าจะเป็นเปลือกหอยขาว
หรือหอยแครง เพราะว่าหอยขาว
เป็นหอยประจำอ่าว มีจำนวนมาก
ชาวประมงจะเก็บมากินเนื้อ
และเป็นสินค้าส่งออกของอำเภอยะหริ่ง”

หาดตะโล๊ะกะโปร์

ภาพ: อมิน นาคเสวี

เดินกันไปสักพักหนึ่งพี่วดีก็ร้องเรียกให้ตามไปอีกฝั่งหนึ่งของชายหาด
แล้วแนะนำให้ทุกคนรู้จักกับบังเลาะ
พี่วดีบอกว่าบังเลาะเป็นทั้งช่างต่อเรือ ช่างซ่อมเรือ
และช่างเขียนลายเรือกอลและ

เรือกอและ

ภาพ: อมรินทร์ นาคเสวี

“วันนี้บังเลาะจะสาธิตการเขียน
ลายเรือกอและให้เด็ก ๆ ได้ชมกันนะคะ”

บังเลาะเป็นคนพูดน้อย
พี่ดีเลยรับหน้าที่บอกเล่าความเป็นมา
และขั้นตอนการเขียนลวดลายลงบน
เรือกอและให้เด็ก ๆ ฟังแทน

“เรือกอและ เป็นเรือประมงพื้นบ้านที่สวยงามที่สุด
คำว่า กอและ หมายถึง อากาศโคลงเคลงของเรือขณะที่ยลล่องอยู่ในทะเล
ลวดลายและสีสันทึ่เขียนส่วนใหญ่เป็นลายไทย มลายู ชวา และจีน
โดยภาพที่วาดก็มักเป็นภาพสัตว์น้ำต่าง ๆ

เช่น ปู ปลา กุ้ง ปลาหมึก

และภาพสัตว์จากจินตนาการในวรรณคดีบ้าง จากประเพณีบ้าง

เช่น ครุฑ นกยูงทอง นาค หนุมาน มังกร เป็นต้น”

เด็ก ๆ ตั้งอกตั้งใจดูการสาธิตการเขียนลายลงบนลำเรือแบบไม่วางตา
อาเดลถามบังเลาะว่า
“บังครับ บังไม่ร่างกับดินสอก่อนหรือครับ แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่า จะเขียนลายอะไร”

บังยิ้ม “มันชินแล้ว เขียนมาตั้งแต่อายุ 14 ปี
ตอนนี้อายุ 50 กว่าปี สบายมาก บังจินตนาการไว้ในสมอง แล้วเขียนได้เลย”

อาเดล ยกนิ้วโป้งให้บังเลาะ “บังสุดยอด”

หลังจากชื่นชมฝีมือวาดลวดลายของบังเลาะ
จนเต็มอิมแล้ว เด็ก ๆ บอกลาบังเลาะ

“อาเดลเป็นตัวแทนขอบคุณบังเลาะด้วยค่ะ” พี่ติบอก

รถบัสพาเด็ก ๆ เดินทางกลับถึงอาคารสถาบันวัฒนธรรมศึกษา
พี่มาตุบอกให้เด็ก ๆ ไปอาบน้ำและทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย

“อาหารเย็นจะเริ่มกันตอน 6 โมงเย็น วันนี้มีของอร่อยหลายอย่าง
เช่น น้ำบูดูกับผักเหนาะ ไก่ขอมและเจ้าอร่อย ปลาทุทอด
ยกตัวอย่างแค่นี้ก่อนนะครับ เพราะตอนนี้ท้องพี่มาตุก็ร้องจ๊อกแล้ว”

หลังจากอ้อมอ่อยกับอาหารมื้อเย็นชุดใหญ่แสนอร่อยตามที่พี่มาตุบอกไว้
ก็มาถึงเวลาของกิจกรรมรอบกองไฟ
“เล่าเรื่องราวบ้านฉันบ้านเธอ”

พี่มาตุ เตรียมลานโล่ง ๆ ไว้ และก่อกองไฟไว้ตรงกลาง
เด็ก ๆ ทอยยเดินลงมาในสนามหญ้า นั่งล้อมเป็นวงกลม

พี่วดีเริ่มต้นกิจกรรมบ้านฉันบ้านเธอ
โดยให้แต่ละคนแนะนำตัวก่อนแล้วจึงเล่าเรื่องของตนเองให้เพื่อน ๆ ฟังทีละคน

“คนแรกเป็นใครดีคะ” พี่วดีถาม

อาเดลยกมือทันใด “ผมครับ”

“ผมชื่อเด็กชายอาเดล จุฬามาศ มาจากอำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานีครับ อำเภอของผมมีของดีหลายอย่าง เช่น น้ำบูดู
เป็นอาหารเย็นแสนอร่อยของเราในวันนี้ ซึ่งใช้ปลาไส้ตันหมักกับเกลือ
นอกจากนี้ ที่สายบุรียังมีวังเก่า คือ วังสายบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลตะลุบัน
สร้างโดยช่างชาวชวาและช่างท้องถิ่น ในสมัยพระยาสุริยสุนทรบวรภักดี
เจ้าเมืองสายบุรี น่าเสียดายที่ตอนนี้วังสายบุรีทรุดโทรมลงมากแล้ว
แต่ก็ยังมีความงามให้เห็นอยู่บ้าง”

คุณตาวาเค็ง ปูเต๊ะ

ภาพ: อมิน นาคเสวี

“ที่สายบุรียังมีคนดังที่เรารู้จักกันดีด้วยนะครับ เป็นเพื่อนบ้านผมเอง ท่านคือ คุณตาวาเค็ง ปูเต๊ะ ซึ่งเป็นพระสหายแห่งลุ่มน้ำสายบุรีของในหลวง เคยเป็นคนพายเรือให้ในหลวงทรงนั่งสำรวจคลอง และเมื่อในหลวงเสด็จมาในพื้นที่นี้ ก็จะมีรับสั่งให้คุณตาวาเค็งเข้าเฝ้าที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ทุกครั้ง แต่ตอนนี้คุณตาเสียชีวิตแล้ว อ้อแล้วเมื่อกลางวันพี่นุชยังบอกว่า คุณตาพนมเทียน นักเขียนเรื่อง เพชรพระอุมา และ มัสยา ก็เป็นคนดังเมืองสายบุรีอีกคนนะครับ”

เมื่ออาเตลเล่าจบ เพื่อน ๆ ต่างปรบมือให้เสียงดังก้อง

“เก่งมากอาเตล ต่อไปเป็นใครดีคะ”

“ผม จุล ครับ เด็กชายพุฒิพัฒน์ เบญจศีล
บ้านผมอยู่ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
เพื่อน ๆ รู้จักวัดช้างให้ไหมครับ ครอบครัวผมไปทำบุญที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ
วัดช้างให้มีชื่อเป็นทางการว่า วัดราษฎร์บูรณะ สร้างมาแล้วกว่า 300 ปี
โดยพระยาแก้วดำเจ้าเมืองไทรบุรี แล้วนิมนต์พระภิกษุรูปหนึ่ง
ที่ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก
เมื่อท่านมรณภาพ ลูกศิษย์ก็ได้นำอัฐิของท่านส่วนหนึ่งฝังไว้ที่วัดช้างให้
ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาอย่างมากของชาวพุทธ”

พอลูกเล่าจบ เขมยก็ไม่รอช้า

“หนูขอเล่าต่อเลยนะคะ สวัสดีค่ะ หนูชื่อเด็กหญิงเพียงขวัญ ลิมสกุล ค่ะ
บ้านหนูอยู่ใกล้ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวค่ะ
เป็นที่ประดิษฐานรูปแกะสลักของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว พระหมอ เจ้าแม่ทับทิม
และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ที่ชาวจีนศรัทธาอีกจำนวนมาก
ทุก ๆ ปี จะมีงานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
มีการแห่เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวไปตามถนนสายต่าง ๆ ภายในเมืองปัตตานี
มีการว่ายน้ำข้ามแม่น้ำปัตตานีบริเวณสะพานเดชานุชิต
มีพิธีลุยไฟบริเวณหน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียงด้วยค่ะ”

หลังจากที่เด็ก ๆ ลุกขึ้นเล่าเรื่องราวของบ้านตนเองครบทุกคนแล้ว

“ขอเล่าบ้างครับ บ้านผมอยู่ใกล้กับมัสยิดกลางปัตตานี”

เด็ก ๆ พวกกันหัวเราะ ที่พี่มาตุแกลงทำตัวเล็กล้อเลียนน้อง ๆ เหมือนเด็กประถม

“มัสยิดกลางปัตตานี เป็นมัสยิดที่สวยงามที่สุดของไทย สร้างในปี พ.ศ. 2497

เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการประกอบศาสนกิจของชาวมุสลิมครับ

มีรูปทรงคล้ายกับทัชมาฮาลของประเทศอินเดีย ตรงกลางเป็นอาคารที่มียอดโดม

ขนาดใหญ่และมีโดมบริวาร 4 ทิศ มัสยิดเป็นโถงมีระเบียงสองข้าง

ภายในห้องโถงด้านในมีบัลลังก์ทรงสูงและแคบ เป็นที่สำหรับ ‘คอฎีบ’

ยืนอ่านคฺุฎบะฮ์ การละหมาดในวันศุกร์ หอคอยทั้งสองข้างเดิมใช้เป็นหอกลอง

สำหรับตีเป็นสัญญาณเรียกให้มุสลิมมาร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

แต่ปัจจุบันเปลี่ยนจากกลองมาเป็นลำโพงเครื่องขยายเสียงแทนเสียงกลอง”

มัสยิดกลางปัตตานี

ภาพ: นพรัตน์ มุณีรัตน์

“ปรบมือให้ตัวเอง ทุก ๆ คนเก่งมากเลย ฟังแล้วดีใจ
 ที่ได้เกิดมาเป็นคนปัตตานี เพราะจากที่น้อง ๆ เล่ากันมา
 พี่ว่าคิดว่าไม่มีจังหวัดไหนในประเทศไทยที่จะมีสิ่งสำคัญ
 ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวพุทธ มุสลิม และจีน อยู่ในจังหวัดเดียวกัน
 แล้วยังมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างเช่นเมืองโบราณยะรัง
 มิวงานศิลปหัตถกรรมทั้งดงาม เช่น ผ้าทอจวนตานี
 มีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์อย่างเช่นภาษาชาวพิเทนในอำเภอทุ่งยางแดง
 และที่สำคัญมีของกินอร่อยมากมาย
 มีอะไรบ้างนะ”

“โรติปาแย”

“ไก่หมอละ”

“ลูกหยีกวนยะรัง”

“รอมเยาะ”

“โรติกรอบ”

“ข้าวย่า”

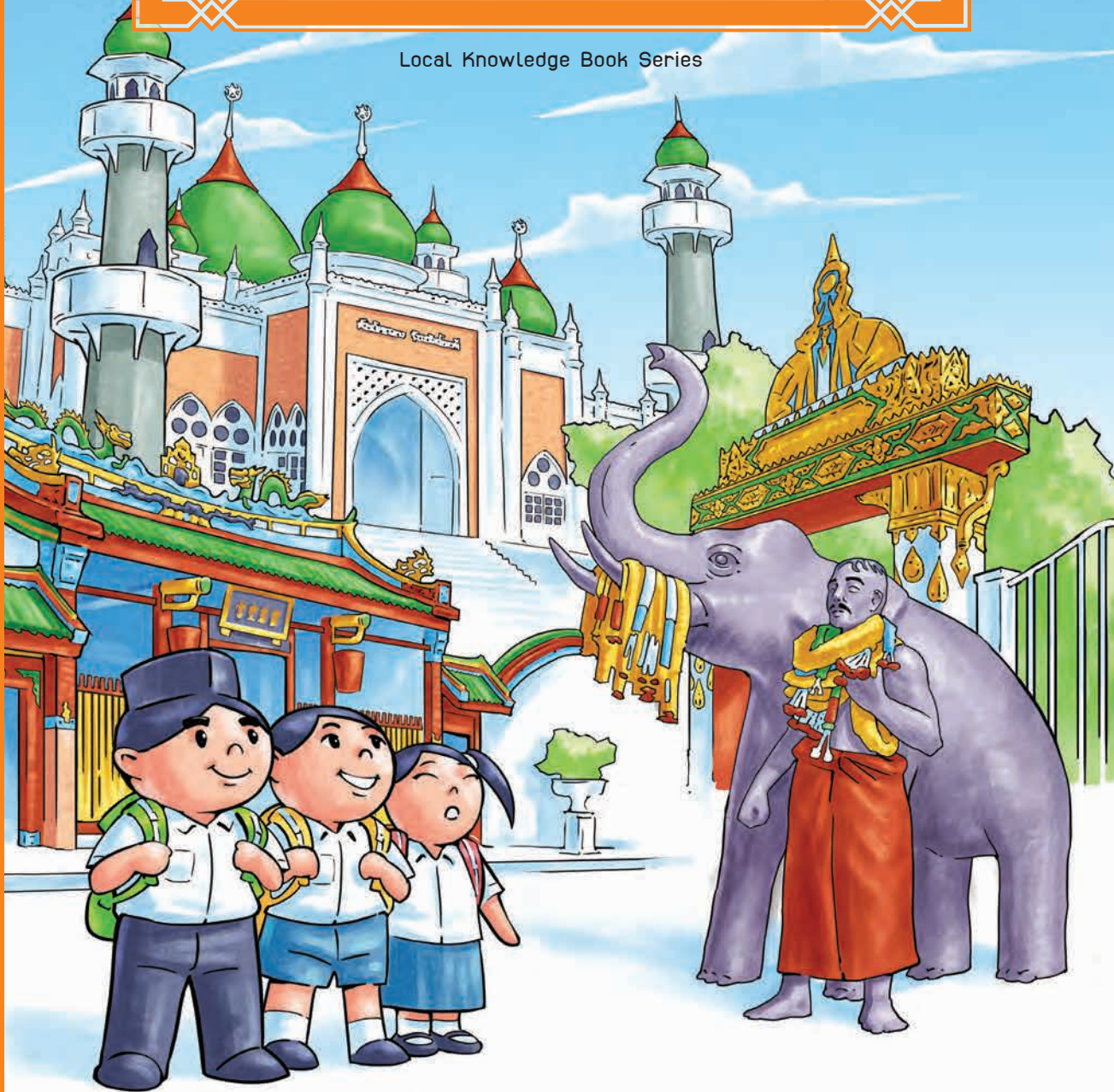
เด็ก ๆ แข่งกันบอกรายการอาหารกันอย่างสนุกสนาน
“เอาละค่ะ ฟังชื่ออาหารแล้วรู้สึกหิวอีกรอบ
ฉันเพิ่งคิดว่าเราแยกย้ายกันไปพักผ่อนดีกว่า นอนหลับฝันดีนะคะทุกคน”
พี่ตีกกล่าวปิดกิจกรรมรอบกองไฟ

อาเดลมองไปยังหน้าต่าง พระจันทร์เสี้ยวยังคงอมยิ้ม เหมือนเมื่อคืนก่อน
อาเดลมยิ้มให้จันทร์เสี้ยวและหลับอย่างมีความสุข

MY HOME, YOUR HOME (PATTANI KITA)

Local Knowledge Book Series

On a night when the crescent moon smiled down from outside the window, Adel lay in bed and gazed at it and at the stars shining and twinkling in the sky.

Thinking of the delights that awaited him the next day, he told himself before falling asleep;
“Tomorrow is the ‘My Home, Your Home’ youth camp!”

“Cock-a-doodle-do!” The rooster crowed as it always did every morning. Adel got up, had a shower and put on his clothes very quickly. He ate his *Nasi Dagee*, or rice topped with chicken curry, so fast he hardly even felt the taste of his favorite dish. Then he put on his back pack and called out to his mother.

“Mom! Please drop me off!
I don’t want to be late for the camp!”

Adel arrived at the Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies, part of Prince of Songkhla University and the meeting point for Pattani's primary school children who came to join "My Home, Your Home" youth camp along with their friends.

“For students who have arrived and registered, please come to receive your notebook this way!”
Wadee, one of the camp’s friendly coordinators, called out to the children who were gathering in front of the building.

Camp coordinators Wadee, Matu, and Nuch then called the children into the hall and started to introduce themselves.

“Hi, I’m Wadee! I will be your guide to take you guys to see important places in Pattani!”

“Hello, I’m Matu! My duty is to make sure you will have lots of fun today!”

“Hi, I’m Nuch! I will take care of the food for you campers! I guarantee that you will have lots of yummy things to eat!”

After all three coordinators had introduced themselves, Wadee continued, “For today’s activities, we’ll start with a trip to important places in Pattani! You guys should record the events that interest you in the notebooks that were previously handed out. You’ll each get to prepare and tell the other campers one story about good and interesting things from your community during the campfire tonight!”

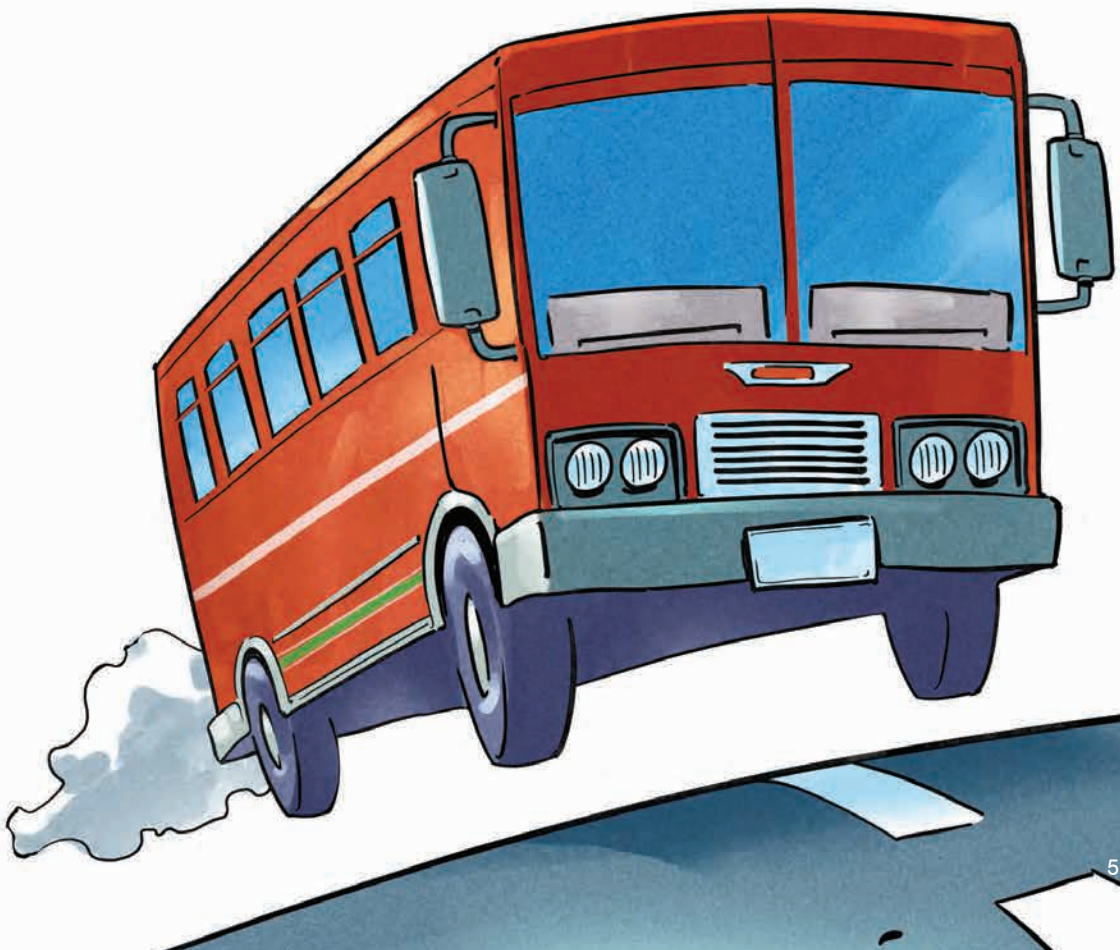

“Wadee! Our bus is here!” Matu called out.

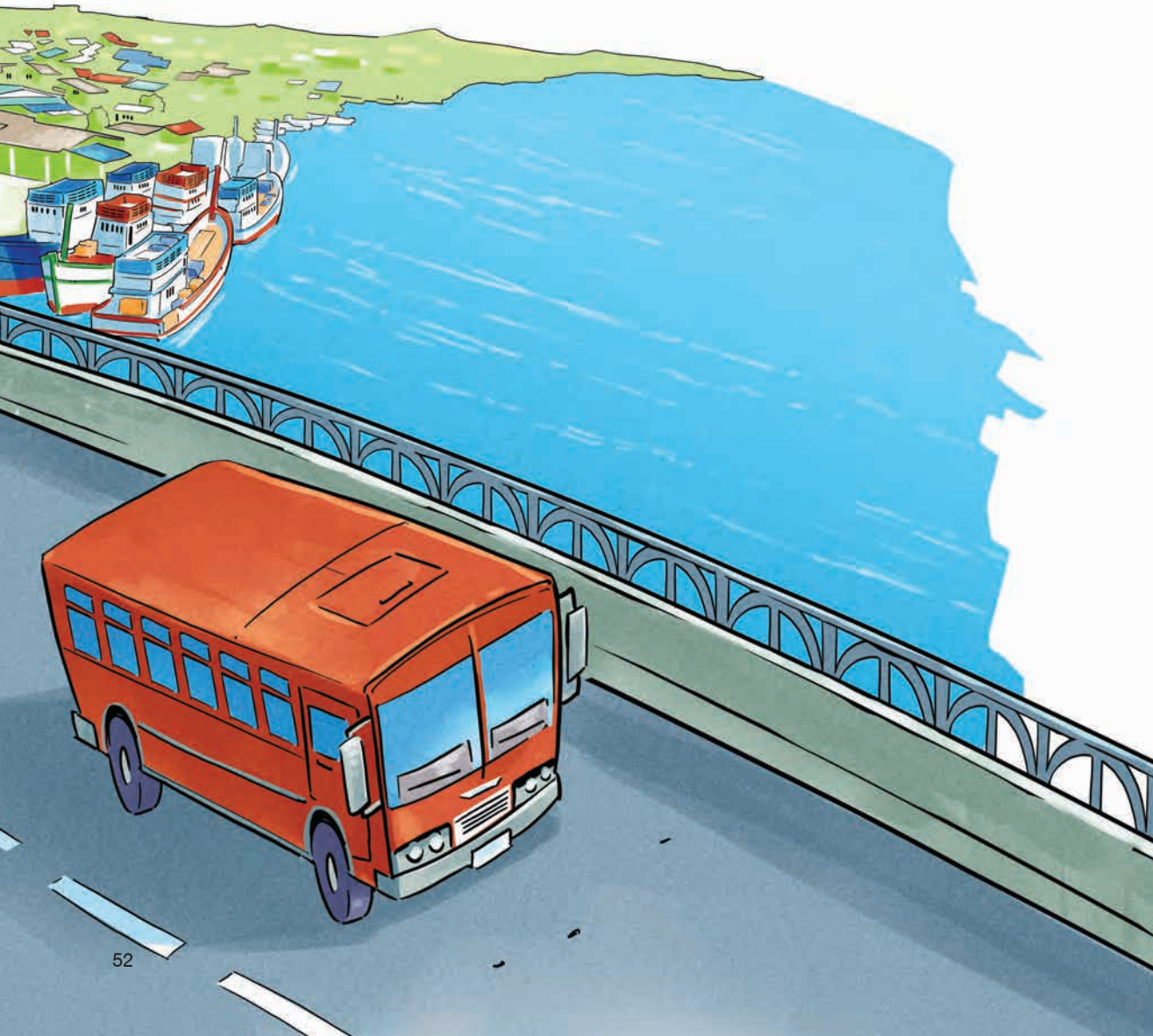
“Are you ready?” Wadee asked the children.

“Yes, we are!” The children answered loudly in unison.

After the children were all on board,
Wadee told them they were being taken to see several important
places in Pattani’s Central and Yaring Districts.

While the bus rode across the Royal Jubilee Bridge,
Wadee told everyone to look to their left
where big and small fishing boats,
including trawlers and the colorful Koleks,
could be seen serenely floating by the piers.

She said to the students,
“Pattani Bay is a large bay,
suitable for harboring big boats.
The bay is protected by a long
natural sand spit that provides
shelters from violent waves and
storms. So it has become a safe
spot for both local fishermen
and large cargo ships.”

“Apart from being well-known
since the old days, Pattani Bay is
also the largest river mouth in
the South of Thailand.

It is filled with a large variety
of natural resources, such as
mangroves, sea bass, mullets,
blue crabs, black crabs,
tiger prawns, cockles, and red algae.”

Pattani Bay

Photo : Ameen Naksewee

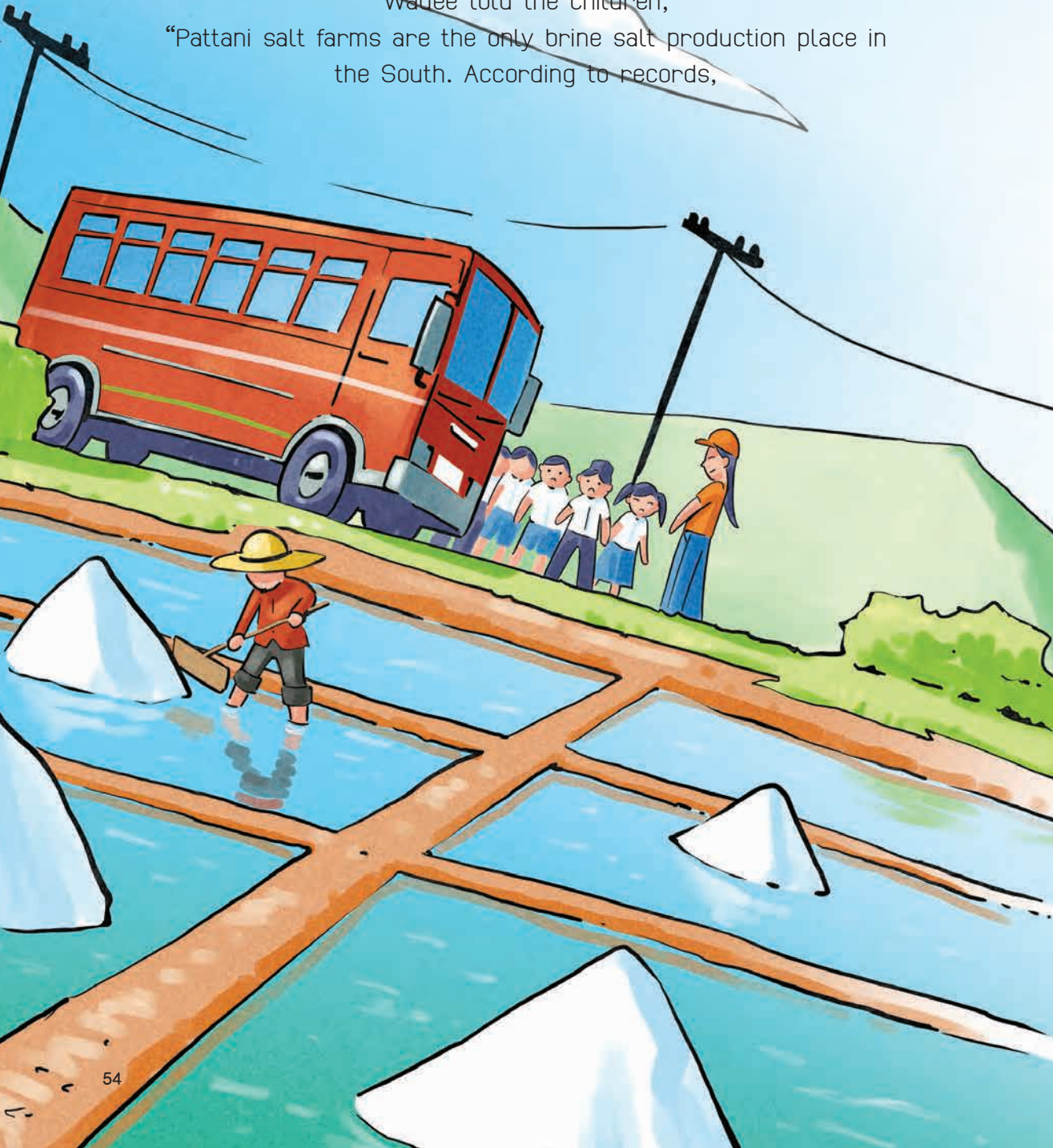
“Can we eat red algae?”
Kaemyui asked.

“Yes we can. People use it to
make algae salad. It is a snack
that tastes predominantly sour,
followed by sweet and spicy,”
Wadee answered.

After having crossed the bridge for a little while, Wadee asked Mr. Dam, the bus driver, to park let the children out to see a salt farm.

Wadee told the children, "Pattani salt farms are the only brine salt production place in the South. According to records,

Pattani salt farms have been in existence for more than 400 years. To farm salt, sea water is drawn into the fields and is left to dry up in the sun. Once all the sea water has evaporated, leaving only crystallized salt, farmers gather the salt into small heaps as you can see here. They then put the salt into containers called *Bakoh*, which are carried to the roadside and piled there in wait for buyers to come and buy it for sale in the markets.”

“Is it as salty as the salt I use at home?” Joon asked.

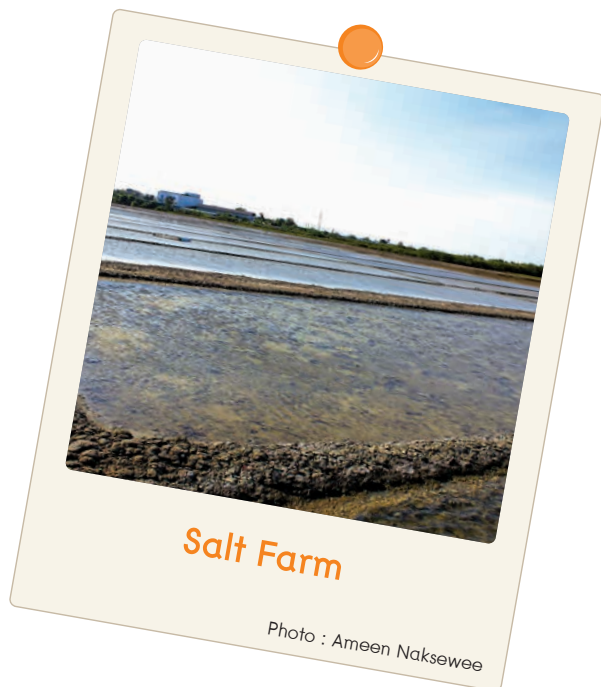
“Can I have a taste?” Adel added.

“Go ahead, children! Try some from this big pile!”

Mr. Karim, the farm owner who happened to walk in gave his permission.

The children rushed over to put some salt in their mouth.

“It’s so salty!”

Salt Farm

Photo : Ameen Naksewee

Mr. Karim, the kind salt farmer, told the children that:
“Actually salt, wherever it comes from, tastes salty all the same.
But people in the old days used to say that Pattani salt
was sweeter. The truth is that Pattani salt is less salty than
other salts, because the sea water here is diluted
by fresh water from Pattani River and Yaring Canal.
The salt produced here is therefore a little less salty than salts
from Phetchaburi or Samut Sakhon, but not that much really.
Well, what do you think? Is Pattani salt delicious? Ha-ha!”

Everybody laughed in amusement.

All the students said good-bye to Mr. Karim and
got on the bus to continue their journey.

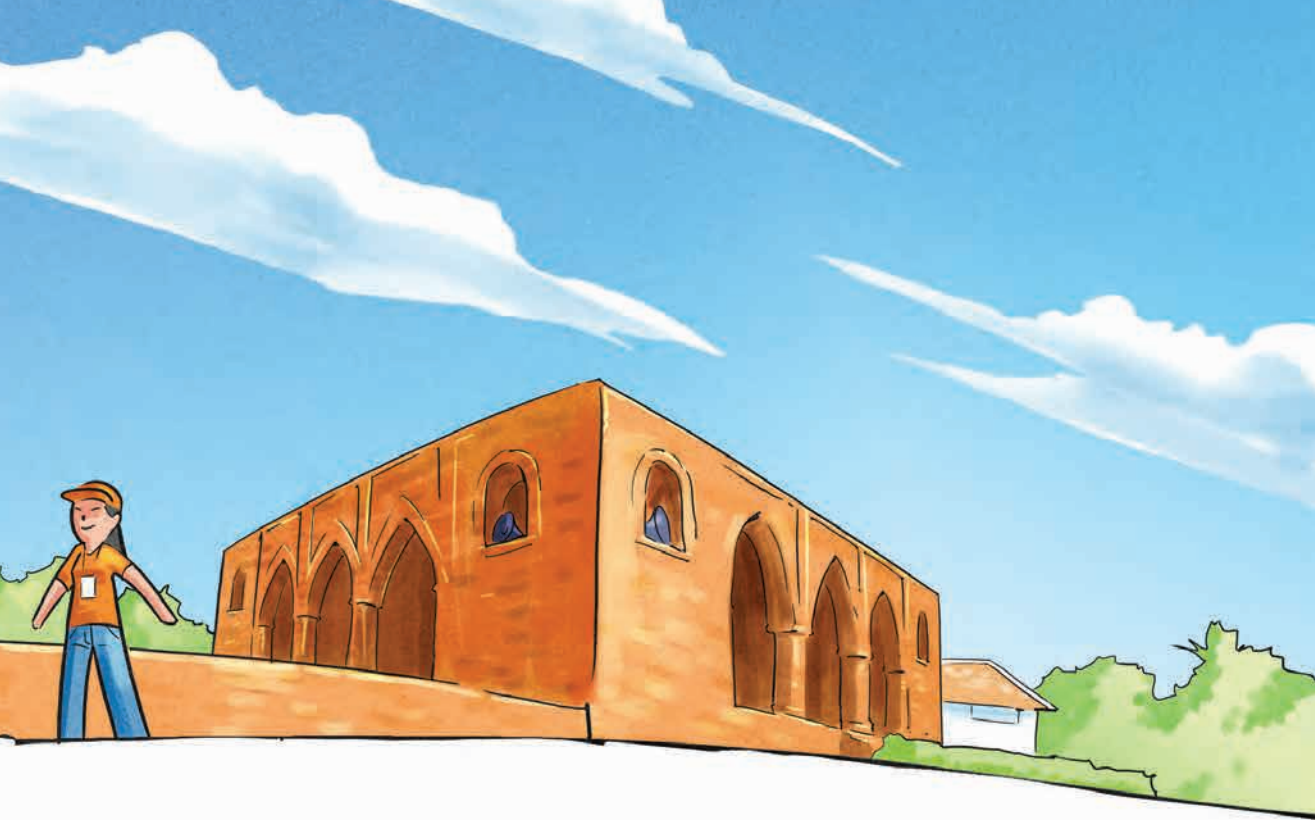
The bus went along the Pattani-Narathiwat Road for a while, then Matu told the children to prepare to get off the bus to see Krue Se Mosque.

After getting off the bus, Wadee took the children to greet Mr. Soh, who was sitting under a tree waiting for them.

“As-salamu alaykum, everyone. I’m so glad that you’ve come to visit. This is a very important historical place. Let me tell you why it is so. But, first, does anyone know what this brick building is called?”

Adel raised his hand quickly before anyone else did.
“It’s Krue Se Mosque! It is our first mosque and was built by an ancient king as a place of prayers for Muslims!”

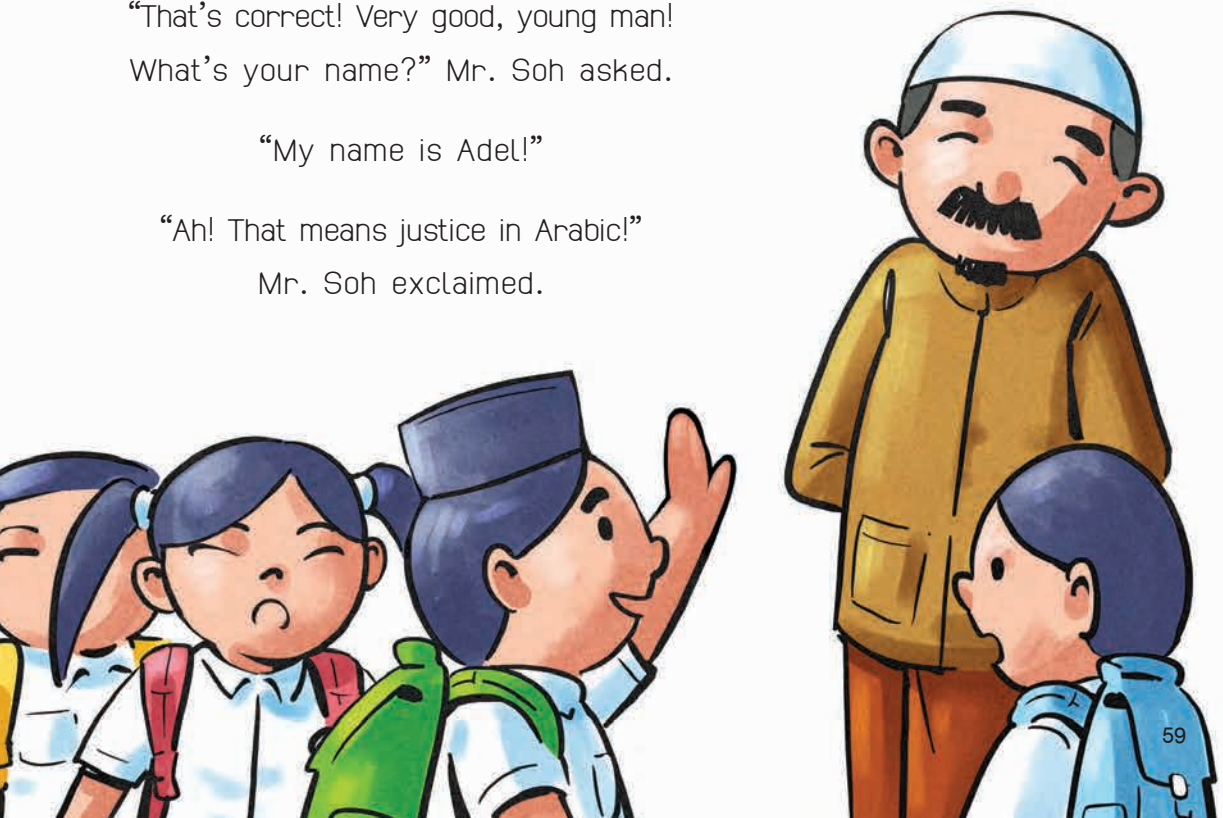

“That’s correct! Very good, young man!
What’s your name?” Mr. Soh asked.

“My name is Adel!”

“Ah! That means justice in Arabic!”

Mr. Soh exclaimed.

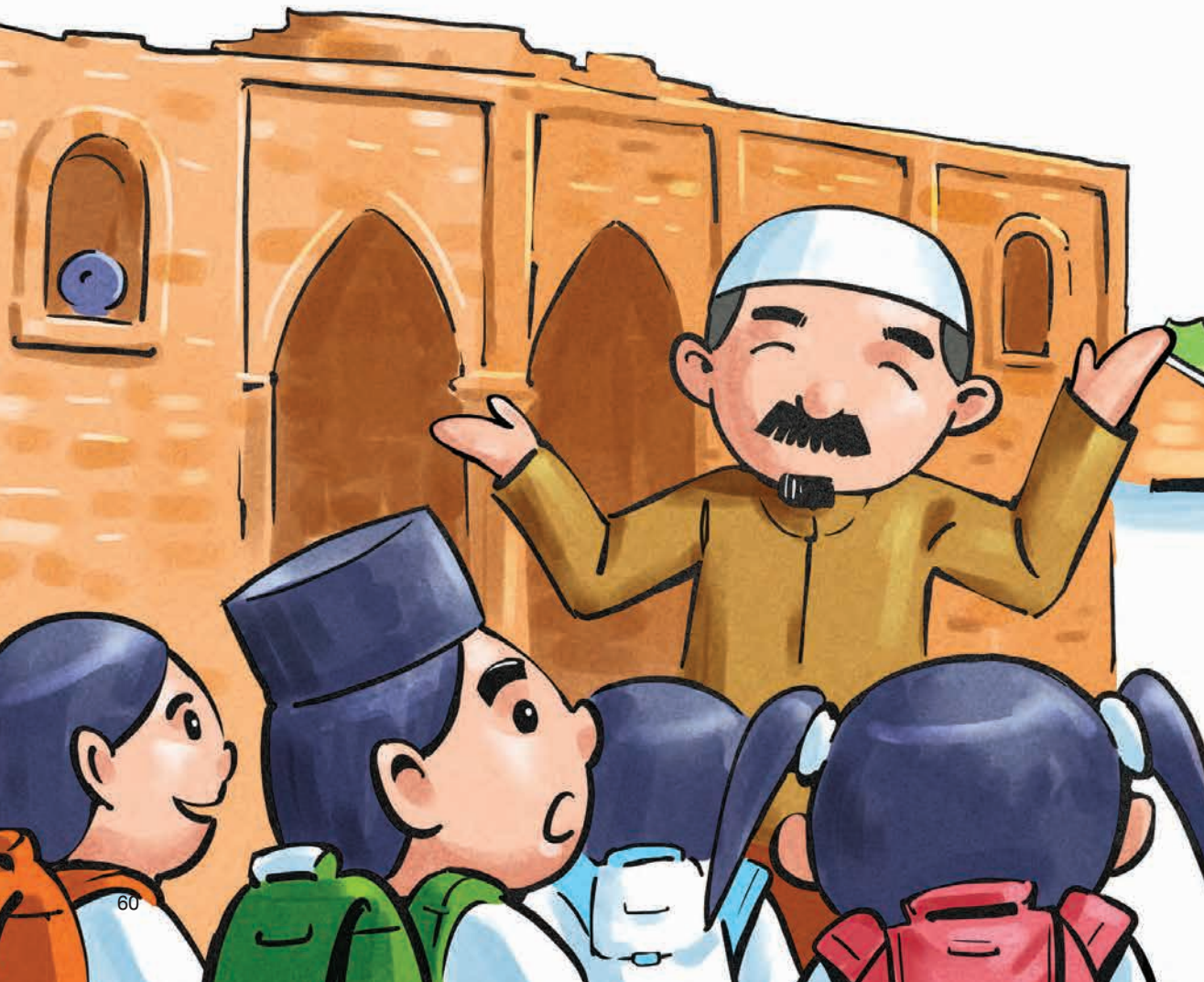

“All right! Now I will tell you the story of Krue Se Mosque!
It started with King Indira of Pattani who used to be a Buddhist.

He was converted to Islam, and changed
his name to Sultan Ismail Shah. At the time,
there weren't any permanent mosques yet. Later, under the reign
of Sultan Muzaffar Shah, the king ordered a city mosque to be built.

This became the Krue Se Mosque as you see now.

It is also known by another name of *Masjid Puntu Gerbang*,
or the Mosque at the City Gate. We should walk closer to the
building, so that I can explain more about the building's structure.”

Krue Se Mosque

Photo : Ameen Naksewee

“Krue Se Mosque is a brick and mortar building, with round shaped pillars.

The doors and windows are either shaped with pointed or round curves at the top.

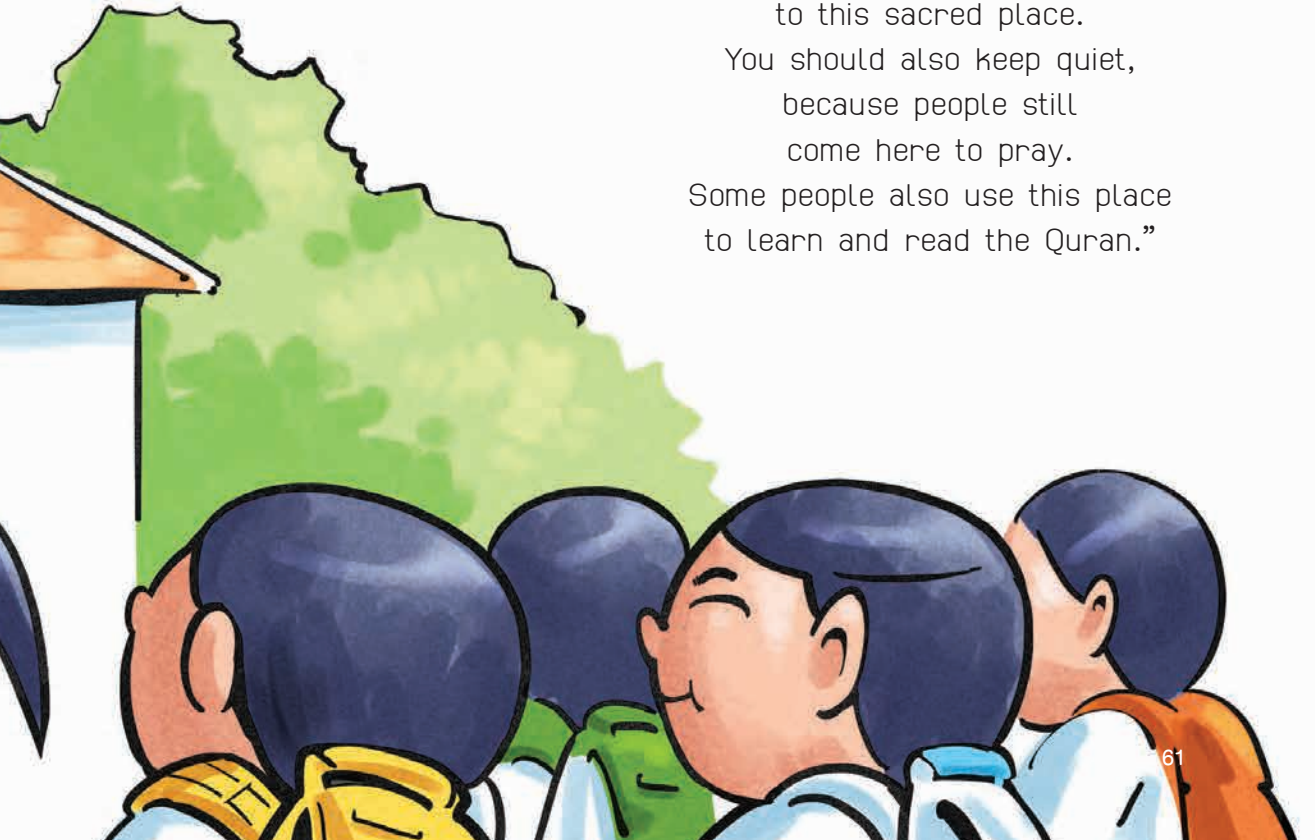
The roof and the domes are round-shaped. The building was constructed in the old Persian architectural style.

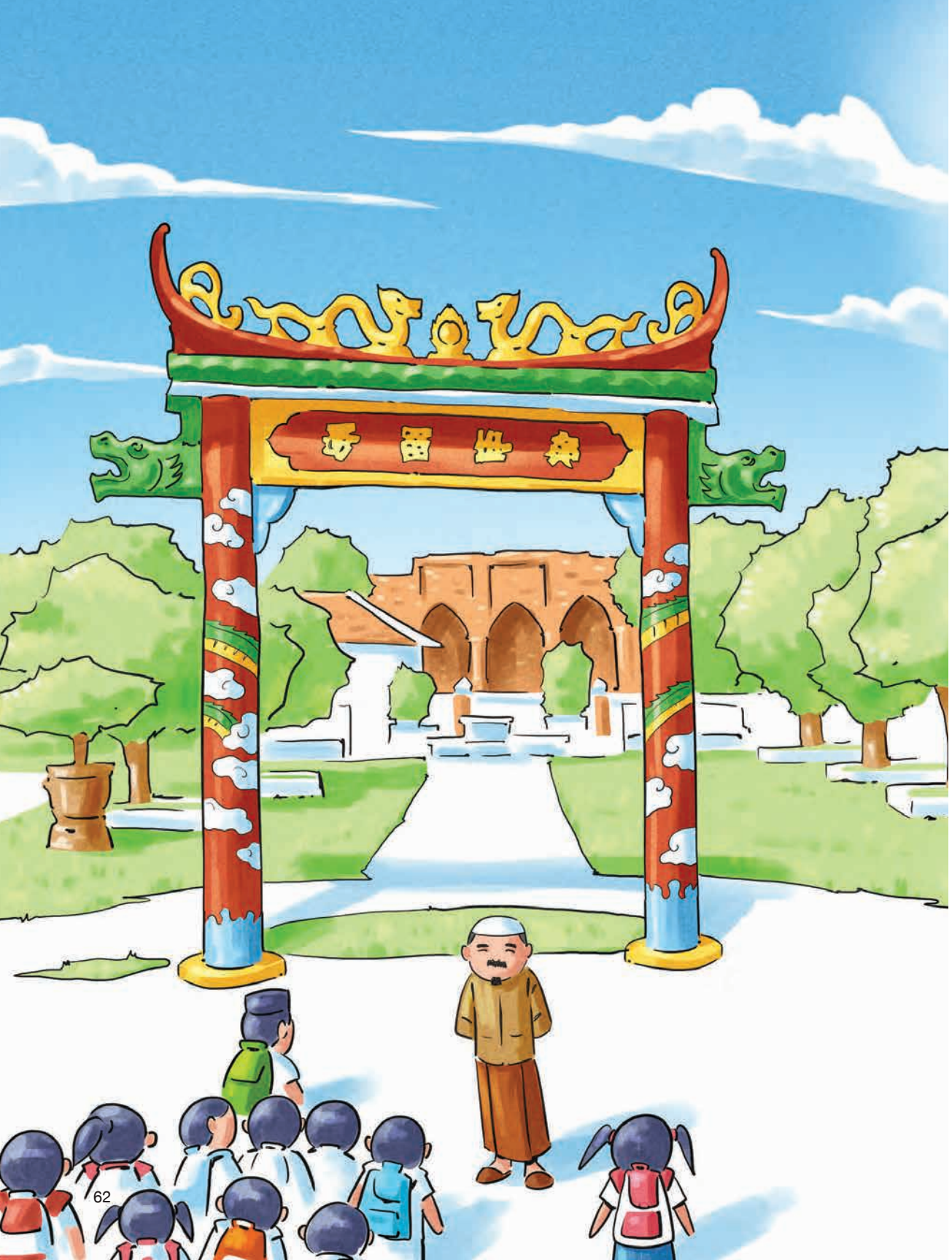
Let’s go and have a look inside!

Everybody should take their shoes off to show your respect to this sacred place.

You should also keep quiet, because people still come here to pray.

Some people also use this place to learn and read the Quran.”

西園寺

After everybody completed their walk around the Mosque, Mr. Soh took them to another building nearby.

“Is this Lim Ko Niao’s Tomb?”

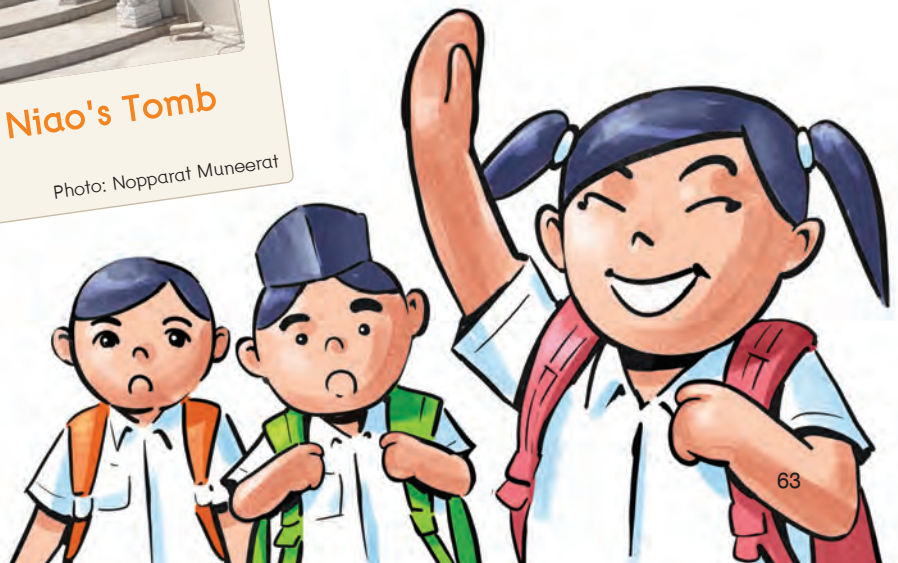
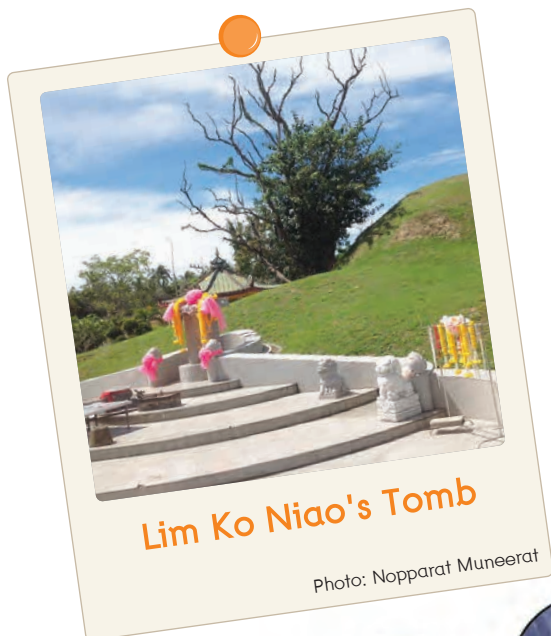
Moei, a small, slender Chinese-Thai girl asked Mr. Soh.

“Yes, it is.” Mr. Soh answered.

“There are several legends concerning Lim Ko Niao. I’ll tell you the one I’m most familiar with.

Lim Ko Niao was a Chinese girl who came from China to look for her brother Lim Tok Kiam. Their mother was gravely ill and she wanted to see her son for the last time. After spending a long time searching for him, she heard that her brother got married to a Malay woman and was living in Pattani.

When she finally found her brother, she asked him to go back to China with her, but he refused to do so.”

“Lim Ko Niao did not give up easily.

She tried unsuccessfully to beg her brother to go back to China with her several times. Later, when war erupted in Pattani, Lim Tok Kiam fought against the invaders.

Lim Ko Niao joined her brother to aid him in the battle, but was unable to fight off the enemy. When she saw that they were going to lose, she decided to kill herself instead of letting herself be killed.

Her courage and her conviction earned Lim Ko Niao high respect from the Chinese people in Pattani.

So they had her statue made and placed in a shrine next to Krue Se Mosque. It is widely believed that Lim Ko Niao has become a goddess who has sacred powers to bless the people.

There are several legends about Lim Ko Niao.

Those who are interested should read more about her. Use your critical reasoning in your learning, so that you will properly understand what you read. Alright, children! That’s it! I’m really so glad that you are interested in the stories of our hometown.”

“Our next stop is Yaring Palace!” Matu announced.

“Are there princes or princesses at Yaring Palace?” Moei asked.

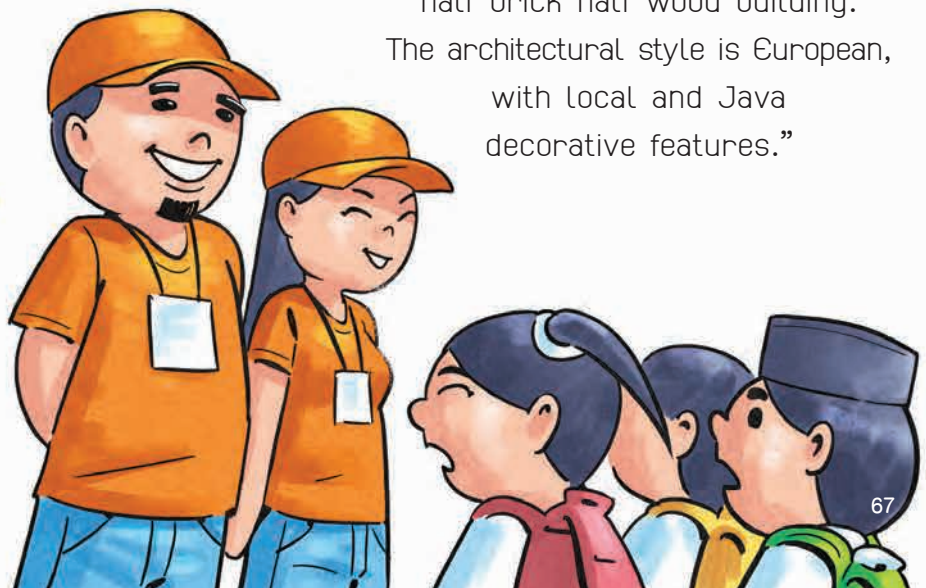
Wadee smiled and said, “It used to be the home of former rulers of Yaring! Nowadays, their descendants are still living there and are taking very good care of it.”

Yaring Palace

Photo : Ameen Naksewee

“Yaring Palace was built in the reign of King Chulalongkorn by Phraya Bhibhitsena Martayathibodi Srisurasongkhram, who was Yaring’s ruler at that time. It is a two-storied, half brick half wood building. The architectural style is European, with local and Java decorative features.”

Nuch, who was an avid reader of novels, explained further, “A novel called *Masaya*, which was made into a television drama, was inspired by the writer’s visit to Yaring Palace. The writer is Phanomthian, or Mr. Chatchai Wisetsuwannaphum, a National Artist in Literature. He is a native of Sai Buri District.”

“Is Phanomthian the pen name of the writer who also wrote *Petchphra-Uma*?” Matu asked.

“Yes, Matu! That’s an adventure novel that is really fun to read! I’d recommend that you all read it sometime too!”

“Right now, let’s go into the Palace to see how beautiful it is! Perhaps one of you may find inspiration to write another novel based on Yaring Palace!”

After visiting Yaring Palace, Matu told the children that they were to have lunch at Talohkapor Beach, which made the children very excited. Matu asked,

“Do you know what *Talohkapor* means? Let’s find out the answer at the beach!”

When they arrived at Talohkapor Beach, Nuch and Matu gave the children *Khao Mok Gai*, or Chicken Biryani to eat. They also asked the children to help set up the tables with bottles of water.

“After you’ve finished your lunch, please put the rice wrappers in the black garbage bag, and the water bottles in another.” Nuch told the children while distributing lunch boxes to them.

After the children had taken their lunch,
Matu took them for a walk on the beach.

“Look! There are lots of sea shells! Can I take some home,
Mr. Matu?” Muay asked.

“No, I’m afraid you can’t. We must leave these sea shells on the
beach, because if everybody takes some sea shells home, then one day,
there won’t be any sea shells left on Talohkapor Beach at all.
In any case, can anyone tell me what *Talohkapor* means?”

Moei put her hand up.
“It means lime bay!”

“That’s correct. *Talohkapor* is a name in the local Malay dialect. *Taloh* means bay. *Kapor* means lime.

So together it means a lime bay. It is told that in the old days, this is the place where people collected and burned sea shells until they became lime. The lime was then put on betel nuts for chewing. It is assumed that the shells used must have been cockle shells, as they are white and can be found abundantly in the bay. Fishermen collect them and eat the flesh. It’s also one of Yaring’s export products.”

Talohkapor Beach

Photo : Ameen Naksewee

After walking along the beach for a while,
Wadee called the children to the other side of the beach.
She introduced them to Mr. Loh, who was a Kolek boat builder,
repairman, and painter.

Koleh Boat

Photo : Ameen Naksewee

“Today Mr. Loh will show you how to paint a Koleh boat!”

Mr. Loh was a quiet man, who was not used to speaking much. Therefore Wadee explained the background and steps on the design and painting of a Koleh boat in his stead.

“Koleh boats are the most beautiful traditional fishing boats.

Koleh refers to the way a boat sways when floating in the sea.

The designs used in painting Koleh boats are influenced by Thai, Malay, Java and Chinese traditions.

They are mostly pictures of sea animals, such as crabs, fish, prawns, and cuttlefish,

or mythical creatures from old literatures and traditions such as Garuda birds, golden peacocks,

Naga or the Serpent,

Hanuman or the Monkey God, and dragons.”

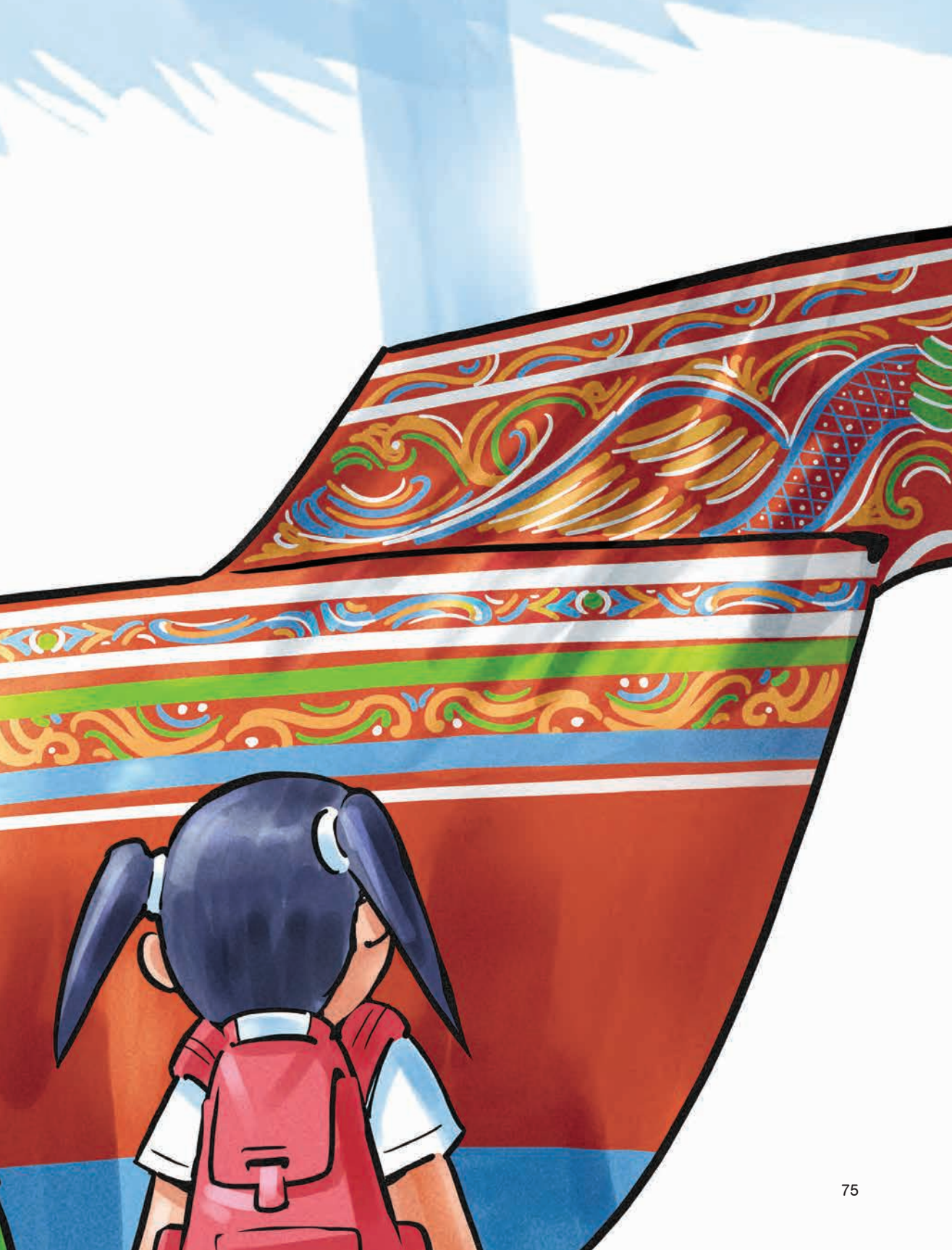

The children watched the demonstration of Kolek boat painting very attentively. Adel asked Mr. Loh, “Mr. Loh, how come you don’t sketch the design with a pencil first? How do you know what to draw on the boat then?”

Mr. Loh smiled and said, “I’m quite used to it. I’ve been painting Kolek boats since I was fourteen. Now I’m more than fifty years old! I have all the designs in my head, and I can draw them just like that.”

Adel put his thumbs up for Mr. Loh. “You are really super!”
After watching Mr. Loh paint the boat to their satisfaction, the children then said good-bye to him.

“Adel, please thank Mr. Loh on our behalf.” Wadee said.

The bus took the children back to the Institute of Cultural Studies. Matu told the children to go to have a shower and do other personal chores.

“Dinner will start at 6 o’clock.

We have a lot of yummy food to eat like *Boodoo* sauce and *Pak Nor* or local vegetables, *Kolek* chicken from a famous shop, and fried mackerels. And these are only just samples! Right now, even I feel quite hungry!”

After the children finished their big and delicious dinner as Matu had said, it was time for the campfire activity of exchanging stories about their home districts.

Matu had already arranged an opening in the courtyard, and lit a fire in the middle. The children gradually went to the place and sat down in a circle.

Wadee started the “My Home, Your Home” campfire activity by asking all the children to introduce themselves before they took turns telling their stories.

“Who would like to be first?” Wadee asked.

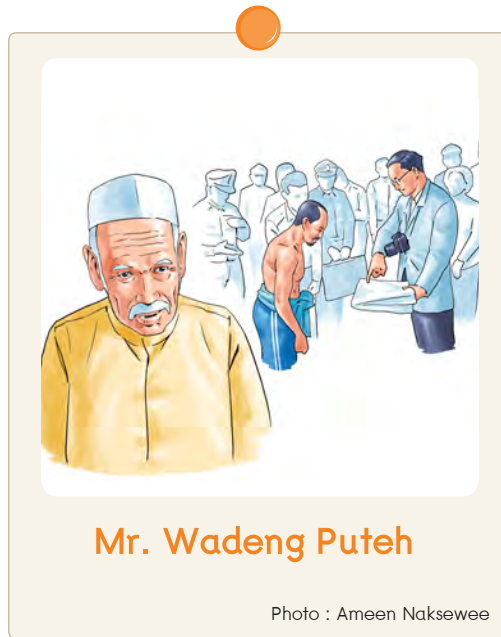
Adel raised his hand. “I’d like to,” said he.

“My name is Adel Chulamas. I come from Sai Buri District, Pattani.

The district where I live has a lot of great things.

We produce *Boodo* sauce, for example, like what we all had for dinner today. It’s made from anchovies that were fermented with salt. Aside from that, we have an old palace called Saiburi Palace at Taluban Sub-district. The Palace was built by Java and local builders at the time that Phraya Suriyasunthorn Bowornbhakdi was the ruler of Sai Buri. Unfortunately, Saiburi Palace has now fallen into disrepair, but it still retains some of its former beauty.”

Mr. Wadeng Puteh

Photo : Ameen Naksewee

“In Sai Buri, there was also one famous person whom we all know about! He was my neighbor actually.

I am talking about Mr. Wadeng Puteh from Sai Buri, who was a friend of His Majesty the King. He was the one who rowed the boat for the King when he went to inspect the canals in Sai Buri. Every time His Majesty came to this area, he always asked Mr. Wadeng to go see him at Thaksin Ratchaniwet Palace. Sadly, Mr. Wadeng passed away recently. Ah yes! Today at noon Ms. Nuch mentioned Mr. Phanomthian, the novelist who wrote *Petchphra-Uma* and *Masaya*. He is also another famous native of Sai Buri!”

After Adel finished telling his story, the children gave him loud applause.

“That was excellent, Adel! Who wants to be next?”

“Hello, my nickname is Joon! My full name is Phutiphat Benchasila.

I live at Na Pradoo Sub-district, Khok Pho District, Pattani.

Have you heard of Chang Hai Temple? My family goes to that temple regularly for merit-making ceremonies. The official name of Chang Hai Temple is Ratburana Temple. It was built more than 300 years ago by Phraya Kaemdam, a ruler of Saiburi.

He invited a monk called the Venerable *Luang Por Thuad* to become the first abbot of the temple. People also referred to him as “the Monk who could change sea water into fresh water.” After he passed away, his disciples buried some of his bones in Chang Hai Temple, which has become a place of great reverence for Buddhists.”

Chang Hai Temple

Photo: Sirikorn Maneerin

After Joon finished his story, Moei did not waste any time,
“I will be the next! Hello, everybody!
My name is Piangkwan Limsakul. I live near Goddess Lim Ko Niao Shrine. It’s where the carved image of the Goddess Lim Ko Niao is kept, along with images of the God of Medicine, Goddess of the Sea, and several other gods that are worshipped by Chinese people. Every year on the full moon of the third month in the lunar calendar, a big festival to celebrate Goddess Lim Ko Niao is held. People carry the statue of Goddess Lim Ko Niao in a procession through the roads in downtown Pattani. A swimming event to cross the Pattani River is held at Dechanuchit Bridge. A fire-walking rite is also held in front of the Leng Ju Kiang Shrine.”

After all the children had told their stories of their home town, Matu said:

“Let me tell you my story.

My house is close to Pattani’s Central Mosque.”

The children laughed when they saw Matu pretending to act like a primary school kid to tease them.

“The Central Mosque of Pattani is the most beautiful mosque in Thailand. It was built in 1954 to be the center of religious activities for all Muslims. It is structured like the Taj Mahal in India. The main building is topped with a large dome in the center and four smaller domes at its corners. The Mosque’s hall has two side corridors. In the inner chamber, there is a tall and narrow lectern to be used by a Khatib, or a preacher who delivers the teachings of Islam before the Friday prayer. Drums used to be placed in the minarets at both sides of the Mosque. They were beaten as a signal for Muslims to go to the Mosque to perform religious ceremonies. Nowadays, loud speakers are used instead of drums.”

**The Central Mosque
of Pattani**

Photo: Nopparat Muneerat

Wadee said, “Let’s all give ourselves a big round of applause! Everybody was really great! After hearing all your stories, I feel so glad to be a resident of Pattani! From what you have told us, I don’t think there is any other place in Thailand that has so many important religious places that are worshipped by Buddhists, Muslims, and Chinese people all in one province like Pattani. We also have important historical places like Yarang Ancient Town. We have beautiful handicrafts like *Chuan Tani* woven cloth. We have unique local dialects such as *Phithen* dialect in Thung Yang Daeng District. Most importantly, we have a lot of delicious food! Can anyone name some for us?”

“Payae Roti!”

“Yarang candied velvet tamarind!”

“Kolek chicken!”

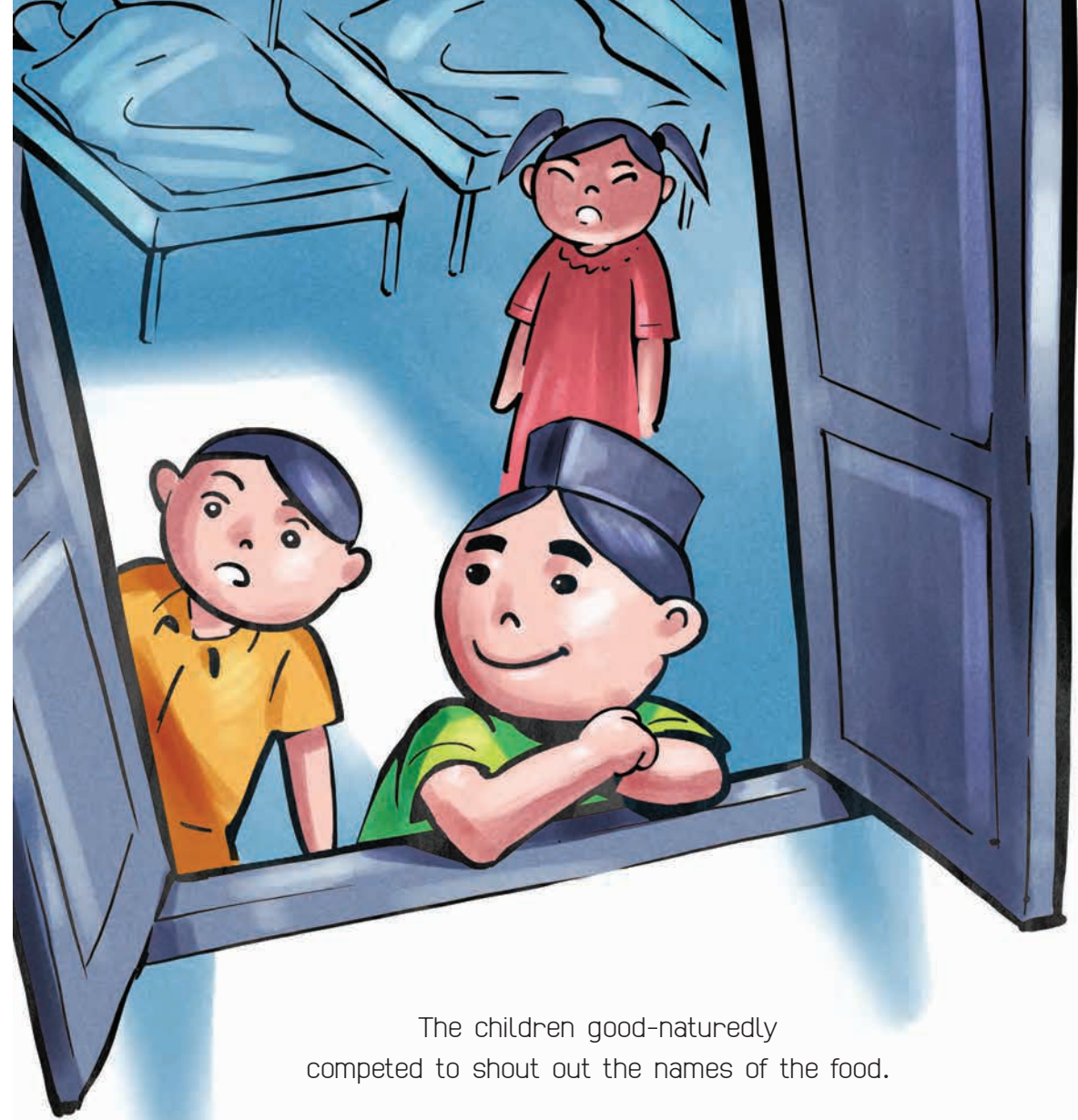
“Rojak vermicelli salad!”

“Crispy Roti!”

“Khao Yam rice salad!”

The children good-naturedly
competed to shout out the names of the food.

“All right! You make me feel very hungry again with the food list!
I think it’s about time we all went to bed.
Sleep tight and have a good dream!”

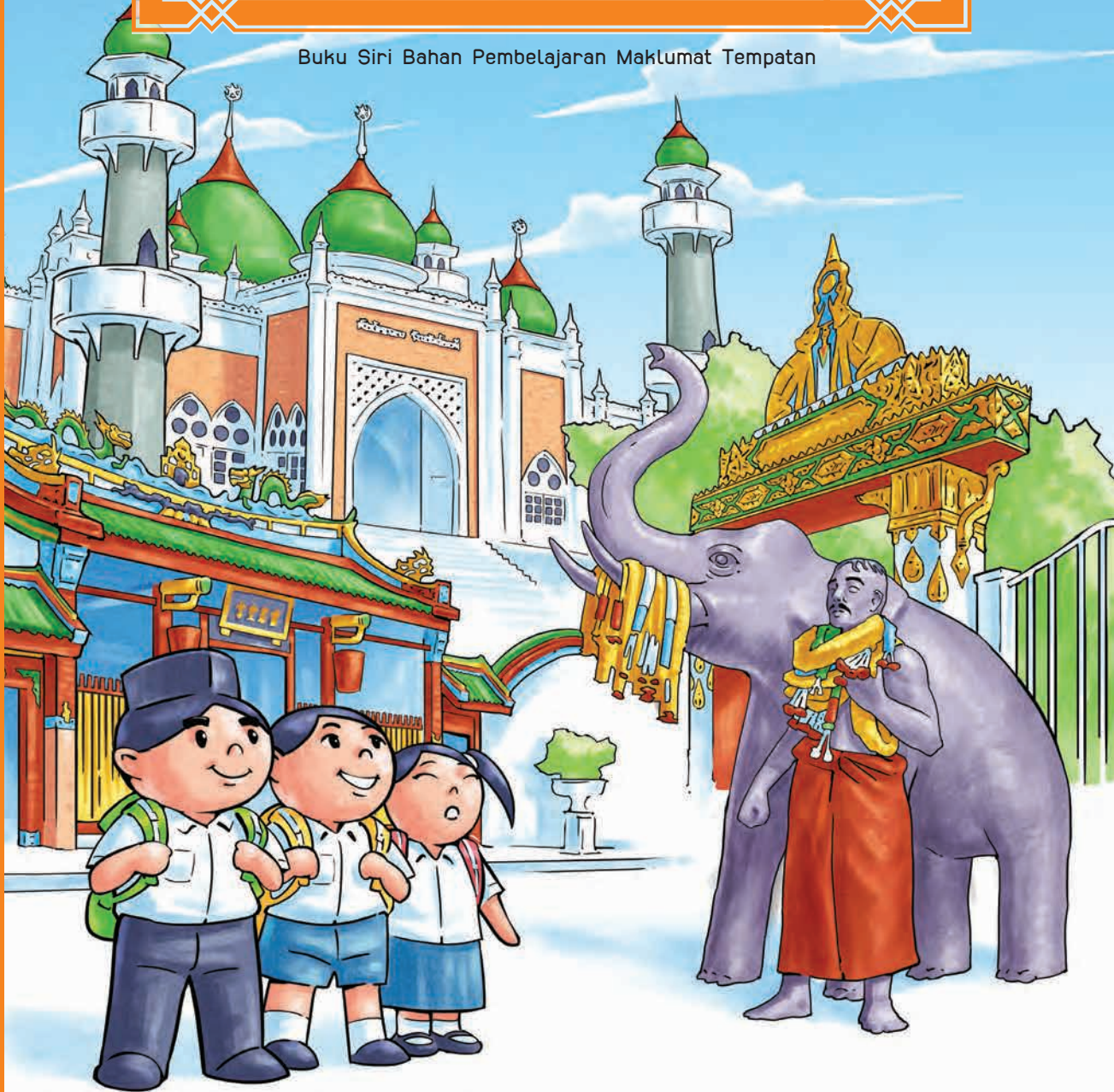
Wadee called for the end of the campfire activities.

Adel looked through the window to see the crescent moon
that was still smiling as it did the other night.
Adel smiled back at the moon, and fell asleep happily.

RUMAH SAYA RUMAH KAMU (PATTANI KITA)

Buku Siri Bahan Pembelajaran Maklumat Tempatan

Pada malam bulan sabit tersenyum di tepi jendela, Adil sedang berbaring melihat bulan dan bintang-bintang kecil yang memancarkan kilauannya di atas langit. Apabila berfikir tentang keseronokan yang akan menemui pada besok hari, dia mengatakan sesuatu perlahan-lahan kepada diri sendiri sebelum terlena, “Besoklah akan bermulanya Kem Remaja Rumah Saya Rumah Kamu.”

“Ek E Ek Au,” ayam jantan melengkung leher berkokok seperti biasa setiap pagi. Adil segera bangun dari tidur. Dia mandi dengan cepat dan segera berpakaian. Selepas itu, dia cepat-cepat makan nasi dagang sehingga tidak sempat merasai kelazatan makanan kegemarannya itu. Dia terus mengambil beg sekolahnya dan berkata kepada ibunya, “Mak, pergi hantar saya sekejap. Nanti saya ke kem lewat.”

Adil bertolak sehingga tiba di Institut Penyelidikan Kebudayaan Galyani Vadhana, Universiti Prince of Songkla bersama-sama dengan kawan-kawan yang lain. Institut tersebut merupakan tempat berkumpul pelajar-pelajar sekolah rendah dari wilayah Pattani yang akan menyertai aktiviti “Kem Rumah Saya Rumah Kamu Pattani Kita”.

“Adik-adik yang sudah sampai, sila daftar nama dan ambil seorang sebuah buku catatan di sini,” suara nyaring Kakak Wadee, pengurus kem tersebut memanggil kanak-kanak yang sedang berkumpul dan berbual-bual di hadapan bangunan.

Kakak Wadee, Abang Matu dan Kakak Nuch mengajak kanak-kanak masuk ke dalam bilik mesyuarat. Mereka bertiga mulai memperkenalkan diri.

“Selamat pagi, kakak bernama Wadee. Kakak bertugas sebagai pemandu pelancong yang akan membawa adik-adik ke tempat yang penting di wilayah Pattani kita.”

“Selamat pagi, saya Abang Matu. Hari ini abang bertugas sebagai penghibur bagi adik-adik semua.”

“Selamat pagi, saya Kakak Nuch, bertugas sebagai pengurus makanan bagi setiap penyerta kem. Kakak jamin semua orang mesti kenyang setiap kali makan.”

Selepas daripada kakak-kakak dan abang memperkenalkan diri mereka, Kakak Wadee memberitahu bahawa, “Aktiviti yang kita akan lakukan bersama, mulai dengan melawat ke tempat-tempat yang penting di wilayah Pattani. Adik-adik mesti mencatat cerita-cerita yang menarik di dalam buku catatan yang telah diberi. Apabila aktiviti mengelilingi api bermula pada malam nanti adik-adik diminta menceritakan keistimewaan kampung halaman sendiri kepada kawan-kawan seorang satu cerita.”

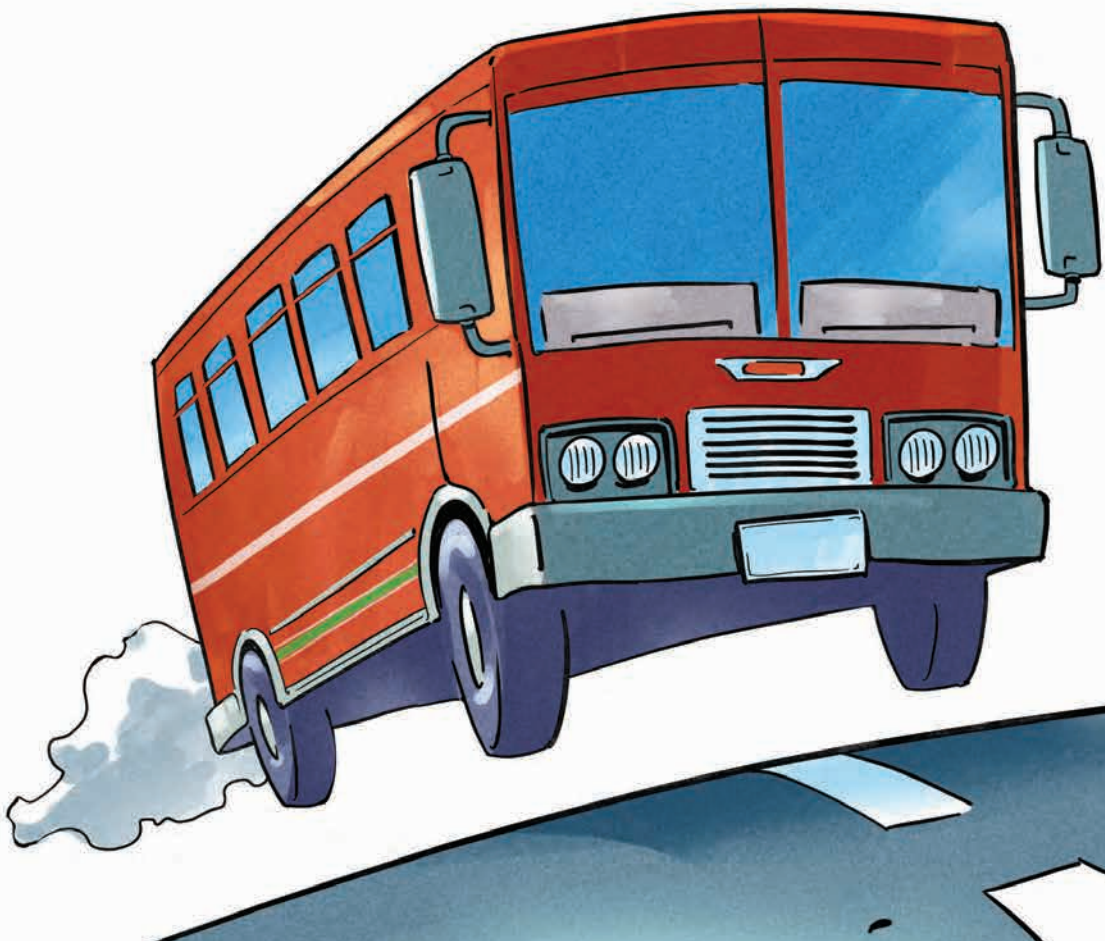

Abang Matu melaung dengan suara yang kuat,
“Kakak Wadee, Kakak Wadee, bas sudah datang.”

“Semua kanak-kanak sudah bersiap sedia?” Kakak Wadee tanya.

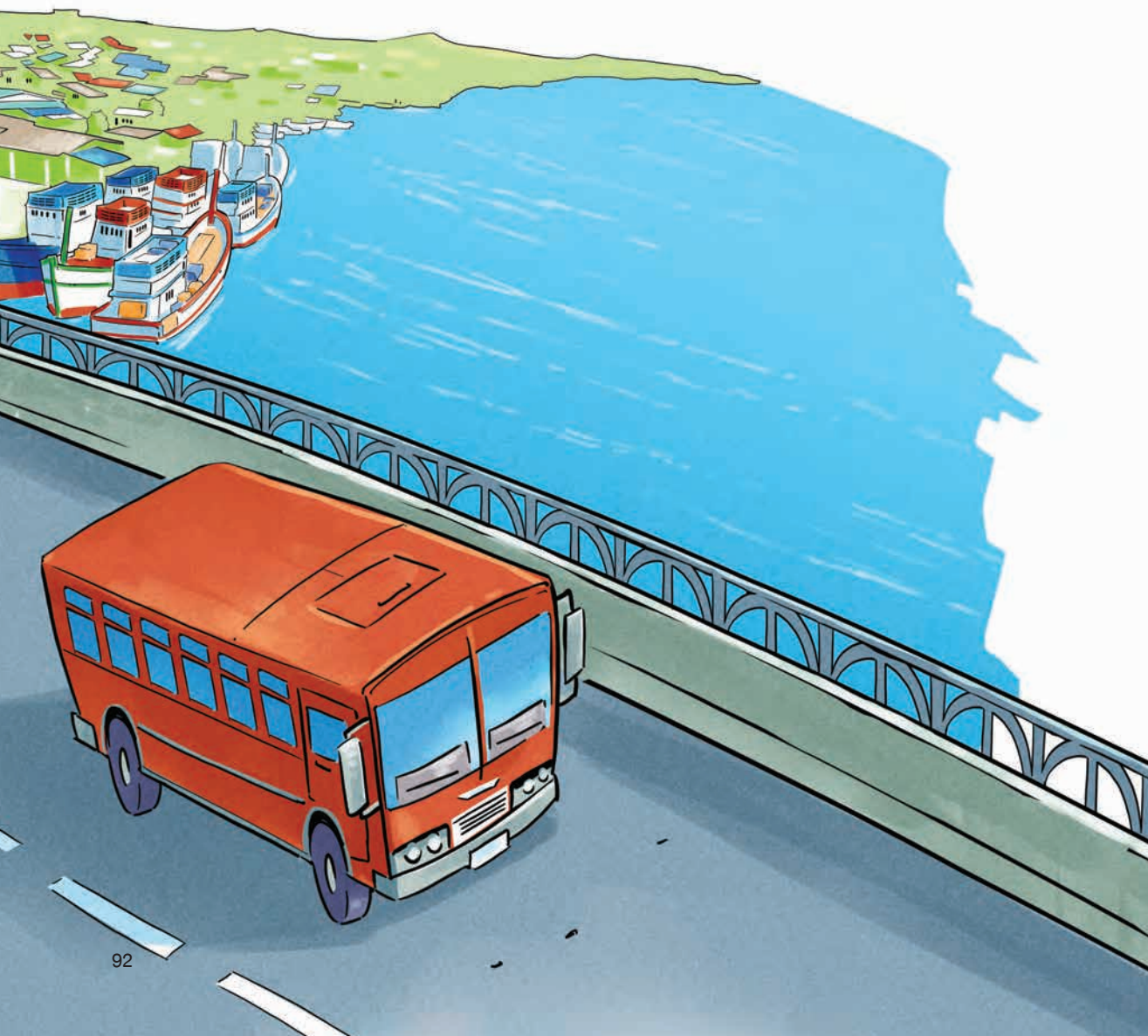
“Semua sudah siap sedia,” kanak-kanak menjawab dengan suara yang gemuruh di dalam bilik mesyuarat.

Selepas daripada semua orang sudah menaiki bas,
Kakak Wadee memberitahu bahawa hari ini akan membawa
kanak-kanak melawat sambil belajar ke tempat yang penting
di daerah Muang Pattani dan daerah Yaring.

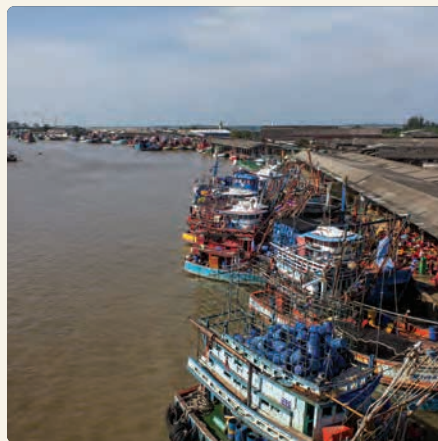
Ketika bus sedang melalui Jembatan Chalerm Prakiat, Kakak Wadee memberitahu kepada semua orang untuk memandangi ke sebelah kiri. Di situ terdapat banyak perahu nelayan yang kecil dan yang besar.

Terdapat perahu golek dan perahu tunda berwarna-warni yang sedang berlabuh di pelabuhan.

Kakak Wadee memberitahu bahawa, “Teluk Pattani merupakan teluk yang mempunyai kawasan yang luas, sesuai untuk dilabuh oleh kapal besar. Oleh kerana mempunyai tanjung yang menghulur ke dalam laut sebagai benteng semula jadi yang menyekat ombak dan ribut taufan, membuatkan Teluk Pattani sebagai tempat perlindungan untuk perahu nelayan tempatan dan kapal layar.”

“Selain daripada menjadi pelabuhan yang masyhur pada zaman dahulu, Teluk Pattani juga merupakan kuala yang terbesar di Selatan Thai. Kuala ini subur dengan pelbagai sumber alam, yang terbanyak antaranya hutan bakau, ikan siakap, ikan krabok, ketam bunga, ketam nipah, udang galah, kerang dan rumpai laut.”

Teluk Pattani

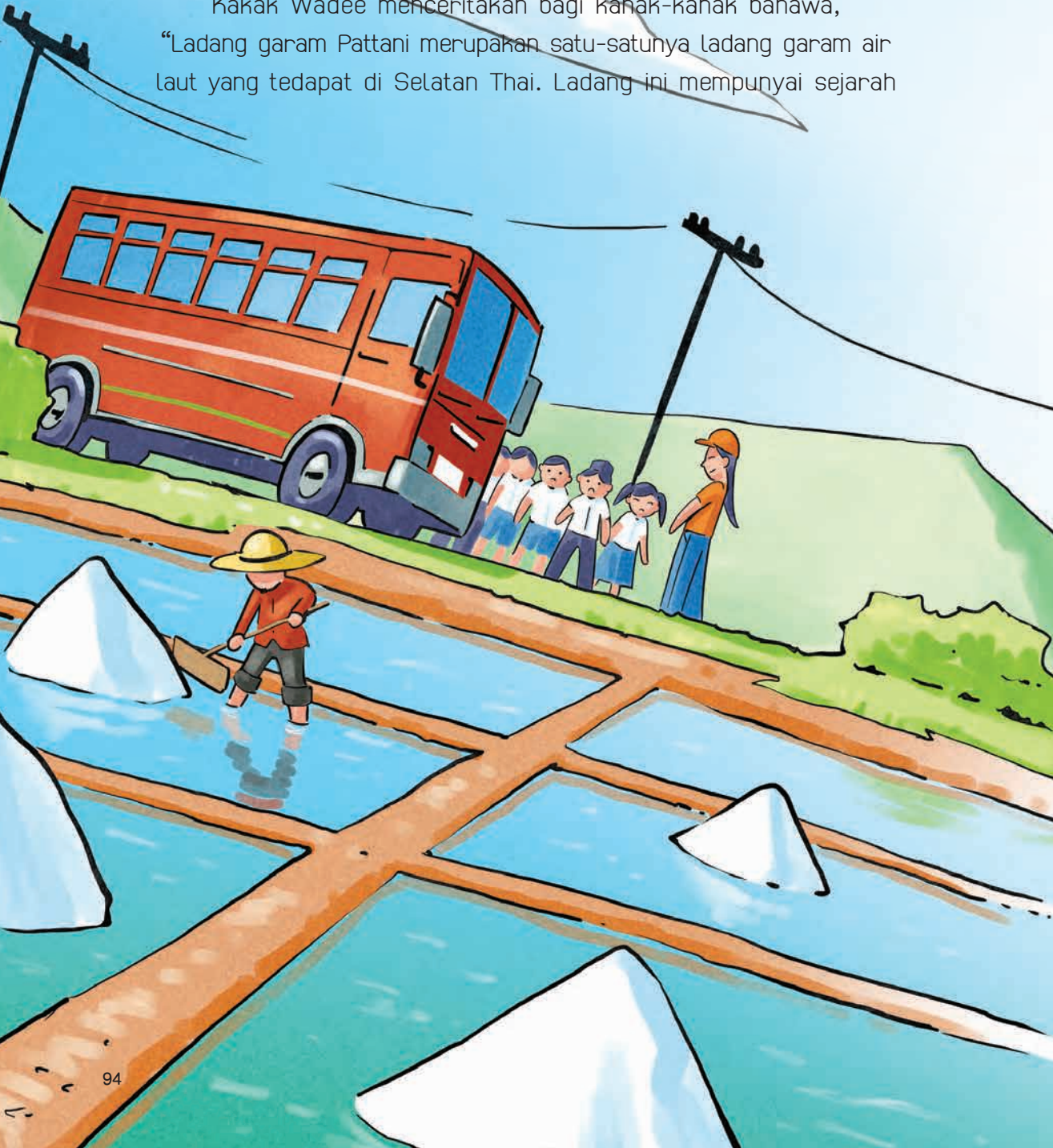
Gambar: Ameen Naksewee

“Rumpai laut boleh makankah?”
Kaemyui mengangkat tangan bertanya.

Kakak Wadee jawab, “Ya, memang boleh makan. Orang kampung mengambil rumpai laut untuk membuat kerabu rumpai. Rasanya sedap didahului dengan rasa masam, berikutan dengan manis dan sedikit pedas.”

Setelah bas bertolak turun dari jambatan, Kakak Wadee meminta Abang Adam, pemandu bas tersebut berhenti di tepi jalan bagi kanak-kanak turun melihat cara-cara membuat ladang garam.

Kakak Wadee menceritakan bagi kanak-kanak bahawa, “Ladang garam Pattani merupakan satu-satunya ladang garam air laut yang tedapat di Selatan Thai. Ladang ini mempunyai sejarah

tersendiri iaitu garam laut diproseskan di sini sejak 400 tahun dahulu lagi. Cara membuat garam laut adalah mudah dengan menghisap air laut dan masukkan ke dalam ladang. Dibiarkan air alut tersebut kering sehingga meruap menjadi biji garam yang putih. Peladang garam akan mengautnya bertumpuk-tumpuk dan mengisinya ke dalam bakul. Selepas daripada itu, garam tersebut dibawa ke tepi jalan untuk dijual kepada peniaga.”

“Adakah garam ini masin sama dengan serbuk garam di rumah saya?” Joon bertanya.

“Cuba kamu rasalah,”
Adil bersokong.

“Cubalah rasa, kanak-kanak. Rasa dari longgok besar inilah,” kata Abang Karim, peladang garam yang datang mengizinkan kanak-kanak.

Kanak-kanak terus mengambil garam dan memasukkannya ke dalam mulut masing-masing.

“Terlalu masin.”

Abang Karim adalah peladang garam yang penyayang telah memberitahu kepada kanak-kanak bahawa,
“Garam dari mana-manapun semua masin tetapi orang zaman dahulu mengatakan bahawa garam Pattani itu manis. Sebenarnya garam Pattani itu kurang masin daripada garam yang datang dari tempat lain. Oleh kerana air laut yang diambil dari Teluk Pattani untuk diproseskan menjadi garam itu telah dicampur dengan air tawar dari Sungai Pattani dan anak sungai Yaring membuatkan garam Pattani kurang masin sedikit daripada garam Phetchaburi atau Samut Sakhon. Walau bagaimanapun, garam Pattani kurang masin hanya sedikit sahaja. Bagaimanakah rasa garam ini? Ha ha ha ha,”

Semua orang bergelak ketawa.

Semua penyerta kem mengucapkan selamat tinggal kepada Abang Karim sebelum menaiki kereta untuk ke destinasi seterusnya.

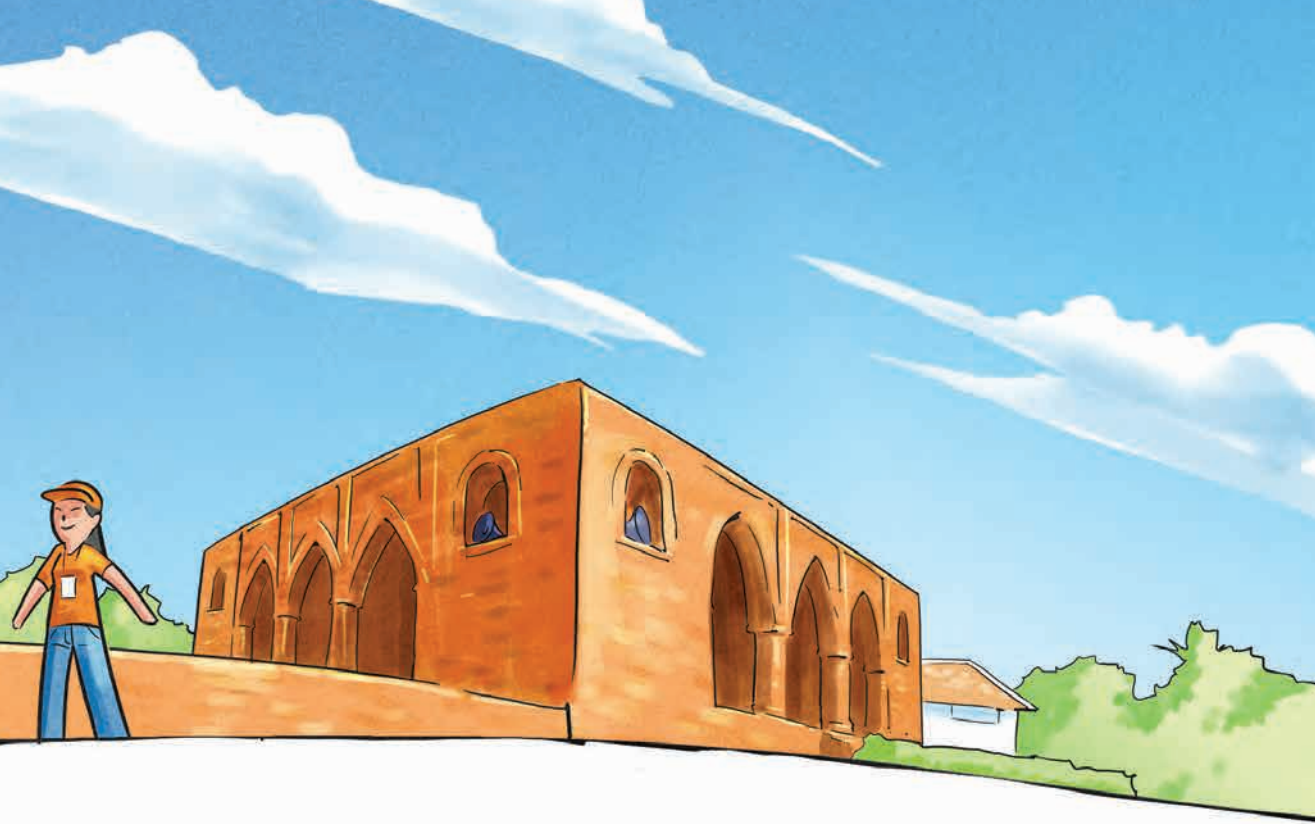
Tidak berapa lama, bas yang bertolak melalui Jalan Pattani-Narathiwat pun berhampiran dengan Masjid Kersek. Abang Matu memberitahu kanak-kanak untuk membuat persediaan melawat Masjid Kersek. Apabila turun dari bas, Kakak Wadee membawa kanak-kanak berjumpa dengan Abang Soh yang sedang menunggu kedatangan mereka di bawah pokok.

“Assalamualaikum dan salam sejahtera semua.

Abang sangat gembira kerana adik-adik semua datang ke sini. Di sini merupakan tempat yang bersejarah. Abang akan memberitahu kepentingan tempat ini. Abang ingin mulai dengan soalan dahulu, Siapa dapat memberitahu nama bangunan yang diperbuat daripada bata ini?”

Adil segera angkat tangan mendahului orang lain, “Ini adalah Masjid Kersek. Ia merupakan masjid yang pertama bagi kita dan merupakan masjid yang diperintah bina oleh Raja supaya menjadi tempat beribadat orang Islam.”

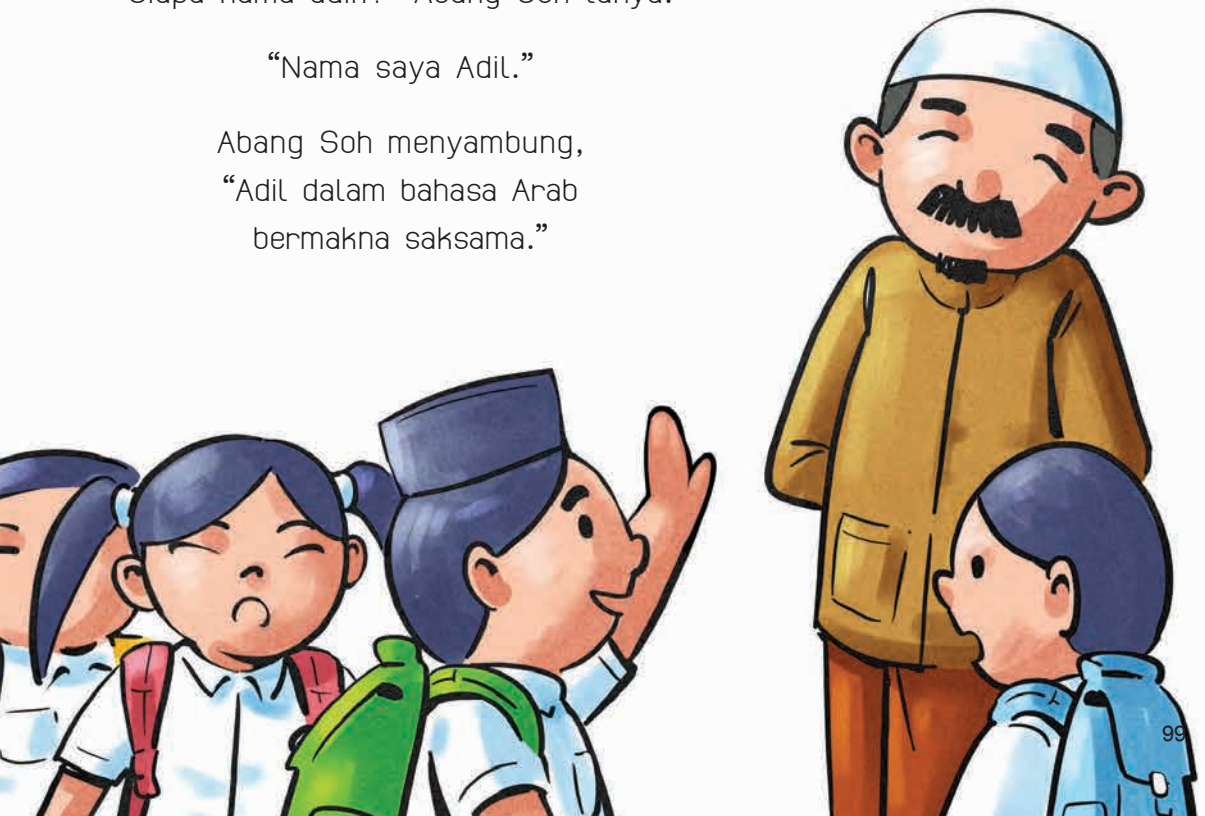

“Betul, sungguh pandai.
Siapa nama adik?” Abang Soh tanya.

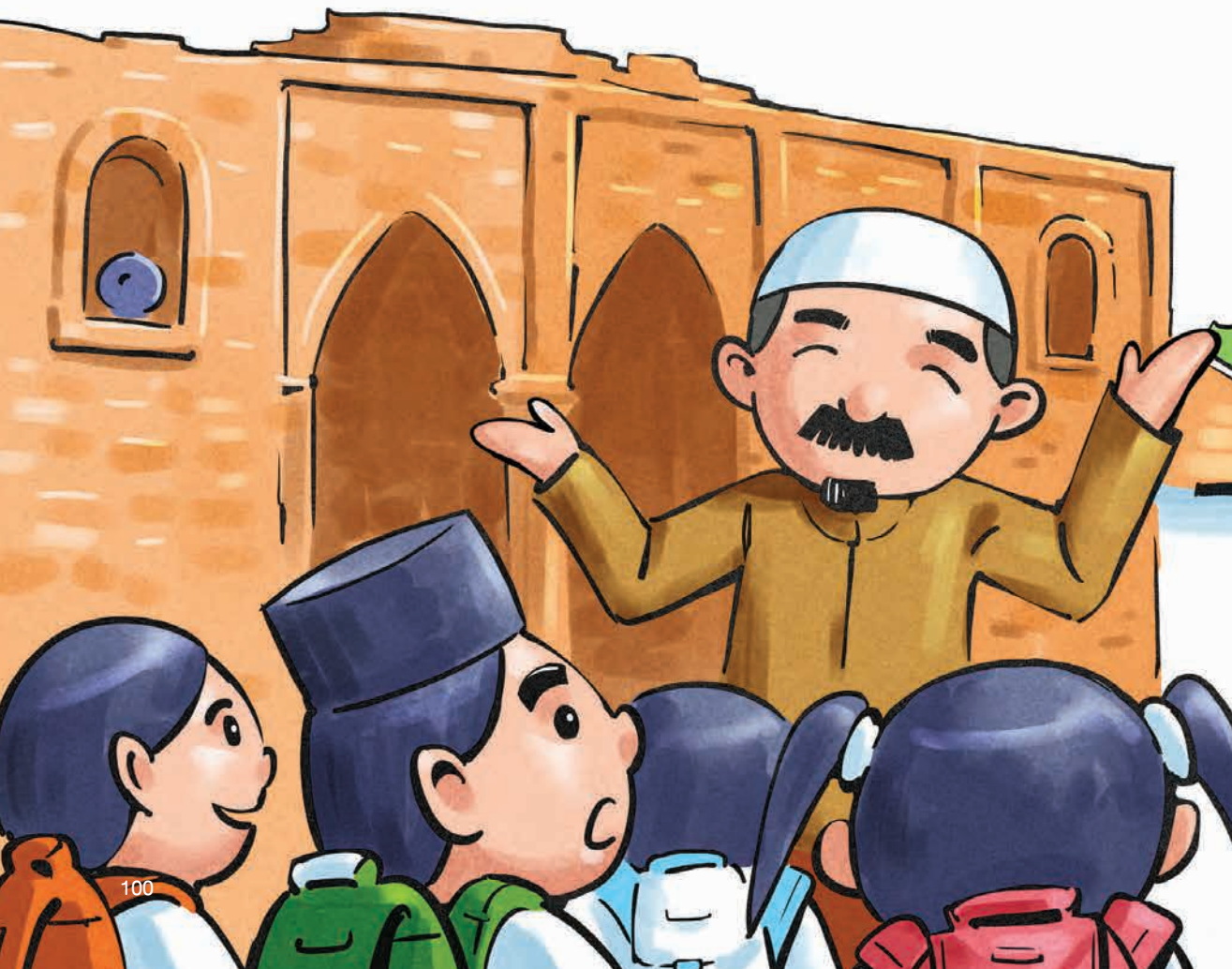
“Nama saya Adil.”

Abang Soh menyambung,
“Adil dalam bahasa Arab
bermakna saksama.”

“Ok, abang akan memberitahu kepada adik-adik tentang sejarah Masjid Kersek. Sejarahnya bermula dari Raja Indera, raja pemerintah negeri Patani yang pernah menganut agama Budha telah memeluk agama Islam. Baginda telah menukar nama sebagai Sultan Ismail Syah. Pada ketika itu, belum ada lagi tempat beribadat yang kukuh bagi orang Muslim. Seterusnya pada zaman Sultan Muzaffar Syah, baginda telah mengeluarkan perintah untuk dibina masjid kota iaitu Masjid Kersek atau juga dinamakan ‘Masjid Puntu Gerbang’.

Sila semua pergi melihat secara berdekatan. Abang akan menghuraikan tentang reka bentuk bangunannya.”

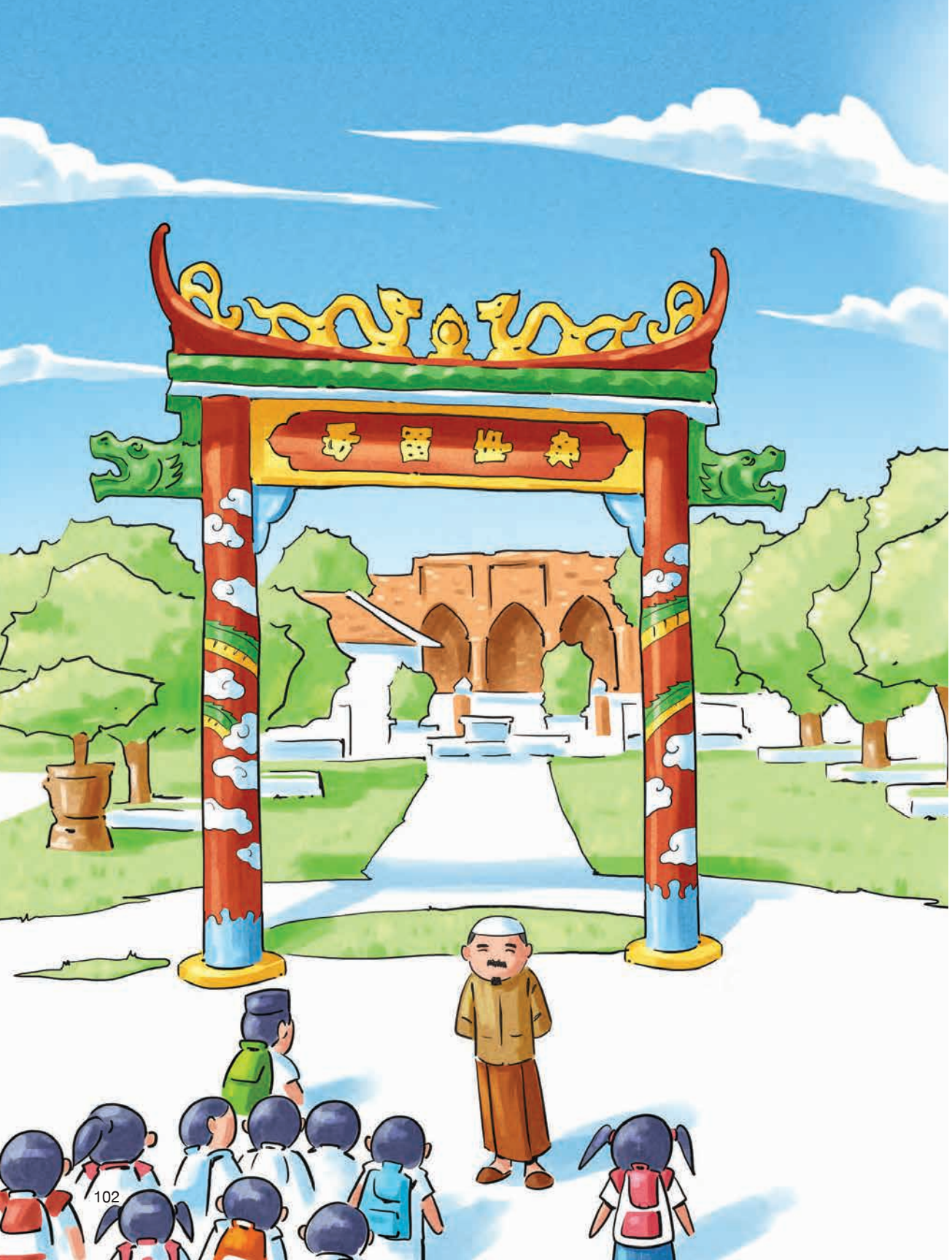

Masjid Kersek

Gambar: Ameen Naksewee

“Bangunan Masjid Kersek dibina dengan bata dan kapur, tiangnya berbentuk bulat. Terdapat tingkap yang berbentuk keluk tajam dan berkeluk bulat. Kubah dan bumbungnya berbentuk keluk bulat. Kesemua ini dinamakan seni bina Parsi. Sila semua masuk lihat di dalam masjid. Semua kanak-kanak diminta pacatkan kasut sebagai tanda memberi penghormatan kepada tempat beribadat bagi orang Islam. Kanak-kanak semua dilarang membuat suara bising kerana terdapat orang-orang kampung yang sedang sembahyang. Ada juga orang muslim yang sedang membaca al-Quran.”

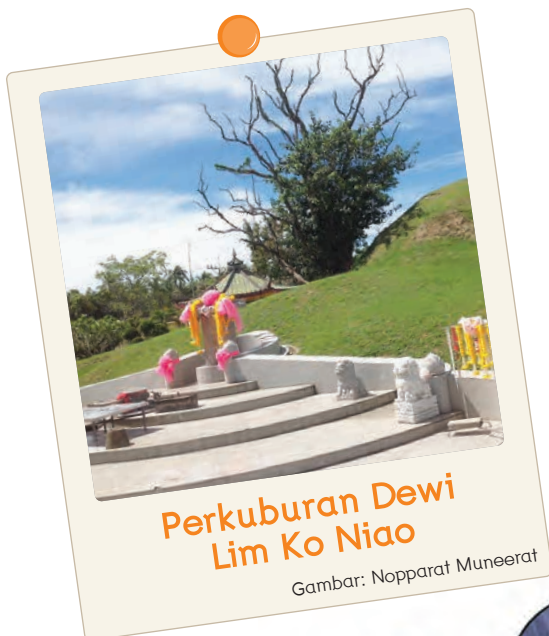

西園寺

Setelah semua orang melihat seluruh kawasan masjid, Abang Soh mengajak kanak-kanak berjalan ke satu tempat lagi yang berhampiran dengan masjid.

“Di sini ialah Perkuburan Dewi Lim Ko Niao, betul tak?” Moei yang kecil lagi kurus itu bertanya Abang Soh.

“Ya, betul,” Abang Soh jawab.

“Terdapat banyak cerita tentang Dewi Lim Ko Niao. Abang akan memberitahu cerita yang senang abang ceritakan iaitu Lim Ko Niao merupakan seorang wanita yang mengembara dari negeri Cina untuk mencari abangnya yang bernama Lim Tok Kiam. Oleh kerana ibunya sakit tenat dan ingin melihat wajah anak lelakiinya sebelum meninggal dunia. Lim Ko Niao menanya orang tentang perkhabaran abangnya sehingga mengetahui bahawa abangnya sudah berkahwin dengan wanita Melayu di negeri Patani. Setelah Lim Ko Niao berjumpa dengan abangnya, dia pun meminta abangnya balik ke negeri Cina bersama-sama tetapi permintaan itu ditolak.

Lim Ko Niao tidak berputus asa. Dia sentiasa mencari jalan untuk merayu abangnya balik ke negeri Cina.

Tiba-tiba berlaku peperangan di negeri Patani, Lim Tok Kiam menyertai pasukan tentera untuk menentang musuh. Lim Ko Niao terus membantu abangnya melawan pemberontak. Setelah beliau mengetahui bahawa tidak dapat melawan seterunya, Lim Ko Niao pun membunuh diri kerana tidak ingin mati di bawah tangan seteru.

Berdasarkan perbuatan Lim Ko Niao yang sangat berani dan tegas ini, orang-orang Cina di Patani pun berkepercayaan terhadap beliau. Mereka pun mengukirkan patung Lim Ko Niao untuk disembahkan sebagai dewi di kuil berdakatan Masjid Kersek. Mereka juga percaya bahawa Dewi Lim Ko Niao mempunyai keramat yang tersohor.”

“Legenda ini terdapat banyak versi. Sesiapa yang ingin mengetahui lebih lanjut, sila membaca buku tambahan. Kanak-kanak jangan lupa, gunakanlah pemikiran dalam mencari ilmu pengetahuan yang betul. Setakat ini sahaja cerita Lim Ko Niao. Abang sangat gembira kerana kanak-kanak berminat mengetahui cerita tempatan kita.”

“Destinasi seterusnya ialah Istana Yaring,” Abang Matu melaporkan kepada semua.

“Ada putra dan putri tinggal di Istana Yaring tak?”

Kakak Wadee senyum dan menjawab, “Istana Yaring merupakan istana raja negeri Yaring. Kini hanya terdapat anak cucu baginda sahaja yang masih tinggal dan menjaga istana ini.”

Istana Yaring

Gambar : Ameen Naksewee

“Istana Yaring dibina pada zaman Raja Rama V oleh Phraya Bhibhitsena Martayathibodi Srisurasongkhram, Raja Negeri Yaring. Bangunannya mempunyai dua tingkat dan berseni bina Eropah campuran dengan seni bina tempatan dan Jawa.”

Kakak Nuch yang merupakan peminat membaca novel memberitahu bahawa, “Penulis novel *Masaya* yang pernah direkakan menjadi siri televisyen mendapat ilham mengarang novel tersebut selepas berpeluang melawat Istana Yaring ini. Penulis tersebut ialah Phanomthian atau Chatchai Wisetsuwannaphum, sasterawan negara bidang kesusasteraan. Beliau berasal dari daerah Saiburi.”

“Phanomthian ialah nama pena bagi penulis *Petchphra-Uma*, betul tak Kakak Nuch,” Abang Matu tanya.

“Ya, betul Abang Matu. Novel tersebut menceritakan tentang pengembaraan yang sangat menyeronokkan. Kak Nuch mengesyor adik-adik cuba cari novel tersebut dan bacakanlah.”

“Teatpi sekarang, Kak Nuch kata baiklah kita menyaksikan kecantikan Istana Yaring terlebih dahulu. Mungkin ada orang yang akan dapat ilham sehingga mampu menulis sebuah lagi novel yang berkaitan dengan Istana Yaring ini.”

Setelah keluar dari Istana Yaring, Abang Matu memberitahu bahawa kanak-kanak akan dibawa ke Pantai Teluk Kapur untuk makan tengah hari. Semua kanak-kanak riang gembira. Abang Matu tanya,

“Siapa yang tahu maksud Teluk Kapur? Jom, kita pergi mencari jawapannya di pantai tersebut.”

Setelah tiba di Pantai Teluk Kapur, Kakak Nuch dan Abang Matu mengedarkan bungkusan nasi biryani ayam kepada semua kanak-kanak.

Manakala kanak-kanak pula tolong mengangkat air dan letaknya di atas meja.

“Kanak-kanak semua, selepas makan, diminta tolong buang kertas bungkusan nasi ke dalam beg plastik hitam,” Kakak Nuch memberitahu kepada kanak-kanak ketika mengedarkan bungkusan nasi.

Setelah kanak-kanak siap makan nasi,
Abang Matu mengajak kanak-kanak berjalan-jalan di tepi pantai.

“Abang Matu, kulit siput di sini sangat banyak. Boleh tak kalau Muay mengutip dan mengambilnya balik ke rumah?”

“Tidak boleh. Kita harus membiarkan kulit siput ini berada bersama dengan pantai. Sekiranya setiap orang mengutip kulit siput, Pantai Teluk Kapur mungkin tak akan ada lagi kulit siput.

Ok, sekarang siapa yang dapat menjawab bahawa
apakah maksud *Telok Kapo*?”

Moei cepat-cepat mengangkat tangan dan jawab,
“Maksudnya iaitu teluk yang mempunyai kapur.”

“Ya, betul. Perkataan *Telok Kapo* adalah sebutan dalam dialek Melayu Patani.

Telok bererti teluk, manakala *Kapo* pula bermaksud kapur.

Oleh kerana pada zaman dahulu, di sini merupakan kawasan yang orang tempatan mengutip kulit siput untuk dibakar dan diproses menjadi kapur putih untuk dimakan dengan pinang. Diandaikan bahawa kulit siput tersebut adalah kulit siput putih atau kulit kerang kerana siput putih merupakan siput yang banyak terdapat di kawasan ini. Nelayan akan mengutip siput putih dan makan isinya. Selain daripada itu, ia merupakan barangan eksport bagi daerah Yaring.”

Pantai Teluk Kapur

Gambar : Ameen Naksewee

Mereka berjalan-jalan di tepi pantai seketika, Kakak Wadee pun memanggil kanak-kanak ke sebelah pantai lagi sambil memperkenalkan Abang Loh kepada semua. Kakak Wadee memberitahu bahawa Abang Loh adalah tukang membuat perahu, tukang memperbaiki perahu dan tukang menulis corak perahu golek.

Perahu golek

Gambar : Ameen Naksewee

“Hari ini Abang Loh akan demonstrasikan cara menulis corak perahu golek bagi semua kanak-kanak melihat.”

Abang Loh seorang pendiam. Oleh itu, Kakak Wadee mesti mengambil tugas sebagai penghurai asal usul dan cara-cara menulis corak perahu golek bagi kanak-kanak.

“Perahu golek merupakan perahu tradisional tempatan yang tercantik. Perkataan *golek* bermaksud keadaan perahu yang bergolek-golek ketika dihanyut oleh ombak di dalam laut. Corak dan warna yang ditulis di perahu ialah corak Thai, Melayu, Jawa dan Cina. Gambar yang sering ditulis pada perahu ialah gambar binatang air antaranya ketam, ikan, udang, sotong dan gambar-gambar yang datang dari imaginasi dalam sastera atau adat resam seperti gambar geruda, burung merak emas, naga Thai, Hanuman dan naga Cina.”

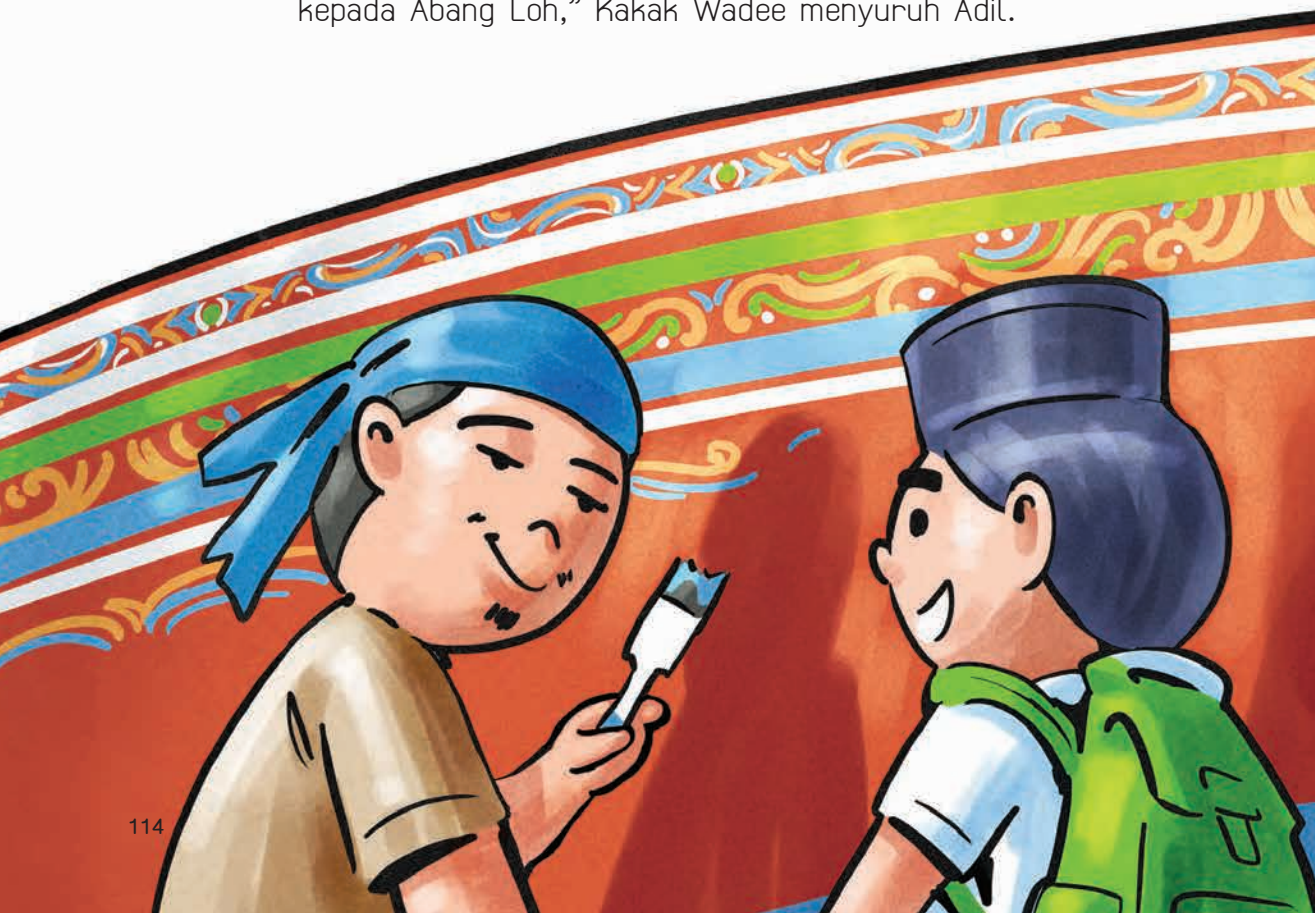
Kanak-kanak bersungguh-sungguh melihat demonstrasi menulis corak perahu. Adil bertanya Abang Loh bahawa, “Abang Loh, abang tak merekakan gambar terlebih dahulu kah? Bagaimanakah abang tahu corak yang akan ditulis itu?”

Abang Loh senyum, “Sudah menjadi kebiasaan. Telah tulis sejak berumur 14 tahun lagi. Sekarang sudah berumur 50 tahun lebih. Senang sahaja. Abang dapat imaginasi tentang gambar yang mahu ditulis di dalam otak abang dan terus menulisnya.”

Adil mengangkat ibu jari kepada Abang Loh, “Syabas abang.”

Selepas menikmati keindahan lukisan yang dilukis oleh Abang Loh sehingga puas hati, kanak-kanak pun mengucapkan selamat tinggal kepada Abang Loh.

“Sila Adil menjadi wakil untuk mengucapkan terima kasih daripada kami kepada Abang Loh,” Kakak Wadee menyuruh Adil.

Bas telah membawa kanak-kanak pulang ke bangunan Institut Penyelidikan Kebudayaan. Abang Matu menyuruh semua kanak-kanak pergi mandi dan membuat persiapan.

“Makanan pada petang ini akan mula pada jam 6 petang. Terdapat banyak makanan yang sedap seperti budu bersama ulam, ayam golek dan ikan kembung goreng. Abang memberitahu setakat ini dahulu kerana sekarang perut Abang Matu sudah lapar.”

“Selepas sedap dengan makanan petang yang cukup memuaskan mengikut apa yang dikatakan oleh Abang Matu, sekarang sudah sampai masa untuk aktiviti mengelilingi api,
“Cerita Rumah Saya Rumah Kamu.”

Abang Matu menyediakan padang yang luas dan membakar kayu api di tengah-tengah padang tersebut. Kanak-kanak mulai tiba dan berjalan-jalan di atas padang rumput. Mereka duduk mengelilingi api tersebut menjadi bentuk bulat.

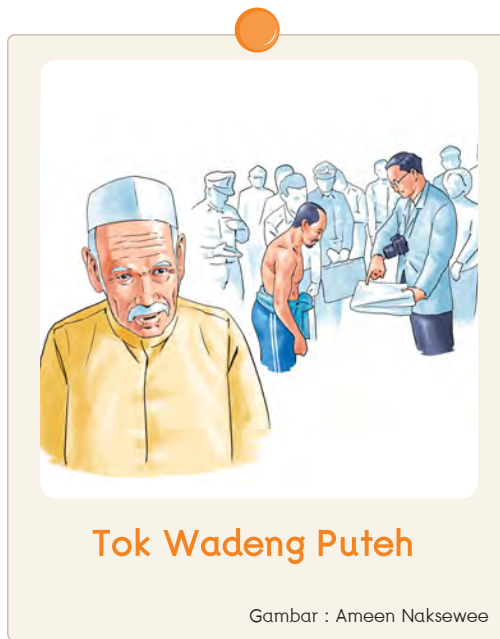
Kakak Wadee muli aktiviti Rumah Saya Rumah Kamu dengan memberi setiap orang kanak-kanak memperkenalkan diri terlebih dahulu. Selepas daripada itu, tiap-tiap orang mesti menceritakan kisah-kisah kampung halaman diri sendiri kepada kawan-kawan.

“Siapa yang akan menjadi orang pertama?” Kakak Wadee tanya.

Adil angkat tangan serta merta, “Saya.”

“Nama saya Adil Chulamas. Saya datang dari daerah Saiburi, wilayah Pattani. Terdapat banyak barang istimewa di daerah saya antaranya budu Saiburi yang kita makan petang tadi. Budu Saiburi diperbuat daripada ikan bilis yang diperap dengan garam. Selain daripada itu, di daerah Saiburi terdapat Istana Saiburi di mukim Taluban. Istana ini dibina oleh tukang Jawa dan tukang tempatan pada zaman Phraya Suriyasunthorn Bawornbhakdi, Raja Negeri Saiburi. Sayang kerana sekarang istana tersebut sudah usang. Walau bagaimanapun masih terlihat kecantikannya.”

Tok Wadeng Puteh

Gambar : Ameen Naksewee

“Di Saiburi terdapat lagi orang-orang yang masyhur. Beliau ialah jiran saya yang bernama Tok Wadeng Puteh. Beliau merupakan sahabat diraja Thai. Beliau pernah menjadi pengayuh perahu diraja ketika baginda raja menyiasat anak-anak sungai. Setiap kali Raja Thai berangkat tiba di kawasan Selatan, baginda akan mengizinkan Tok Wadeng untuk mengadap beginda di Istana Thaksin Ratchaniwet. Sekarang Tok Wadeng sudah meninggal dunia.

Selain daripada itu, pada tengah hari tadi, Kakak Nuch mengatakan bahawa Tok Phanomthian, penulis novel *Petchphra-Uma* dan *Masaya* juga adalah orang kenamaan yang berasal dari Saiburi.”

Setelah Adil selesai bercerita, kawan-kawan bertepuk tangan dengan gemuruh.

“Sungguh pandai Adil. Seterusnya siapa pula?”

“Saya, Joon. Nama saya Phuthiphat Benchasila. Saya berasal dari mukim Na Pradoo, daerah Khok Pho, wilayah Pattani. Kawan-kawan pernah dengar tak Wat Chang Hai? Keluarga saya selalu buat kebajikan di wat ini. Nama rasmi bagi Wat Chang Hai ialah Wat Ratburana. Wat ini telah dibina sejak 300 tahun dahulu oleh Phraya Kaemdam, Raja Negeri Saiburi atau Kedah. Setelah siap dibina, diminta seorang sami Budha yang dipanggil *Luang Pho Thuad Yiap Nam Thale Jeud* menjawat sebagai ketua sami yang pertama. Selepas daripada beliau meninggal, para murid-muridnya telah menyimpan debu lebih daripada pembakaran mayat ketua sami tersebut di wat ini sehingga wat ini menjadi tumpuan kepercayaan penganut Budha.”

Wat Chang Hai

Gambar: Sirikorn Maneerin

Setelah Joon habis bercerita, Moei segera menyambung dengan ceritanya, “Saya minta sambung pula. Selamat malam semua, nama saya Piangkwan Limsakul. Rumah saya terletak berdekatan dengan Kuil Dewi Lim Ko Niao yang merupakan tempat terletaknya patung ukiran Dewi Lim Ko Niao, Phra Mo, Dewi Thapthim dan dewa-dewi lain yang dihormati oleh orang Cina. Setiap tahun, penduduk Cina akan mengadakan Pesta Perayaan Dewi Lim Ko Niao pada malam yang ke 15 bulan 3. Dalam pesta tersebut terdapat perarakan patung Dewi Lim Ko Niao melalui jalan-jalan di dalam bandar Pattani. Terdapat juga upacara berenang menyeberangi Sungai Pattani dan juga upacara menjijak api di Kuil Leng Ju Kiang.”

Selepas semua orang kanak-kanak selesai menceritakan tentang kampung halamannya masing-masing,

“Saya ingin juga bercerita. Rumah saya tinggal berdekatan dengan Masjid Jamek Pattani,” kanak-kanak semua gelak ketawa mendengar Abang Matu berpura-pura sebagai seorang murid sekolah rendah yang ingin bercerita.

“Masjid Jamek Pattani ialah masjid yang terindah di negara Thai. Masjid tersebut dibina pada tahun 1954 Masihi supaya menjadi pusat beribadat orang Islam. Bangunannya berbentuk seakan-akan Taj Mahal di negara India. Pada tengah bangunan masjid terdapat sebuah kubah yang besar bersama dengan 4 buah kubah lain yang kecil mengelilingi kubah besar itu.

Masjid tersebut berbentuk dewan yang mempunyai dua buah serambi besar. Di tengah-tengah dewan masjid terdapat mimbar yang tinggi lagi sempit sebagai tempat membaca khubah oleh khatib pada hari Jumaat. Pada zaman dahulu, kedua-dua buah menara itu merupakan tempat memalu gendang untuk memanggil orang Islam datang beribadat. Sekarang kedua-dua buah menara tersebut dipasang pembesar suara sebagai pengganti daripada gendang.”

Masjid Jamek Pattani

Gambar: Nopparat Muneerat

“Minta setiap orang tepuk tangan kepada diri sendiri. Semua sangat pandai. Setelah mendengar adik-adik bercerita saya sangat gembira kerana dilahirkan sebagai orang Pattani. Oleh kerana perkara-perkara yang diceritakan oleh adik-adik tadi, Kakak Wadee percaya bahawa tiada wilayah lain di negara Thai yang mempunyai tempat-tempat yang penting bagi penganut Budha, muslim dan juga Cina yang terletak di dalam sebuah wilayah. Selain daripada itu, terdapat juga tempat-tempat yang bersejarah seperti Kota Lama Yarang, karya kraftangan yang cantik seperti kain tenun *Chuan Tani*, terdapat dialek bahasa Thai yang istimewa seperti dialek *Phithen* di daerah Thung Yang Daeng. Selain daripada itu terdapat juga makanan-makanan yang sangat sedap.”

“Roti tempayan,”

“Buah keranji kacang dari Yarang,”

“Ayam golek,”

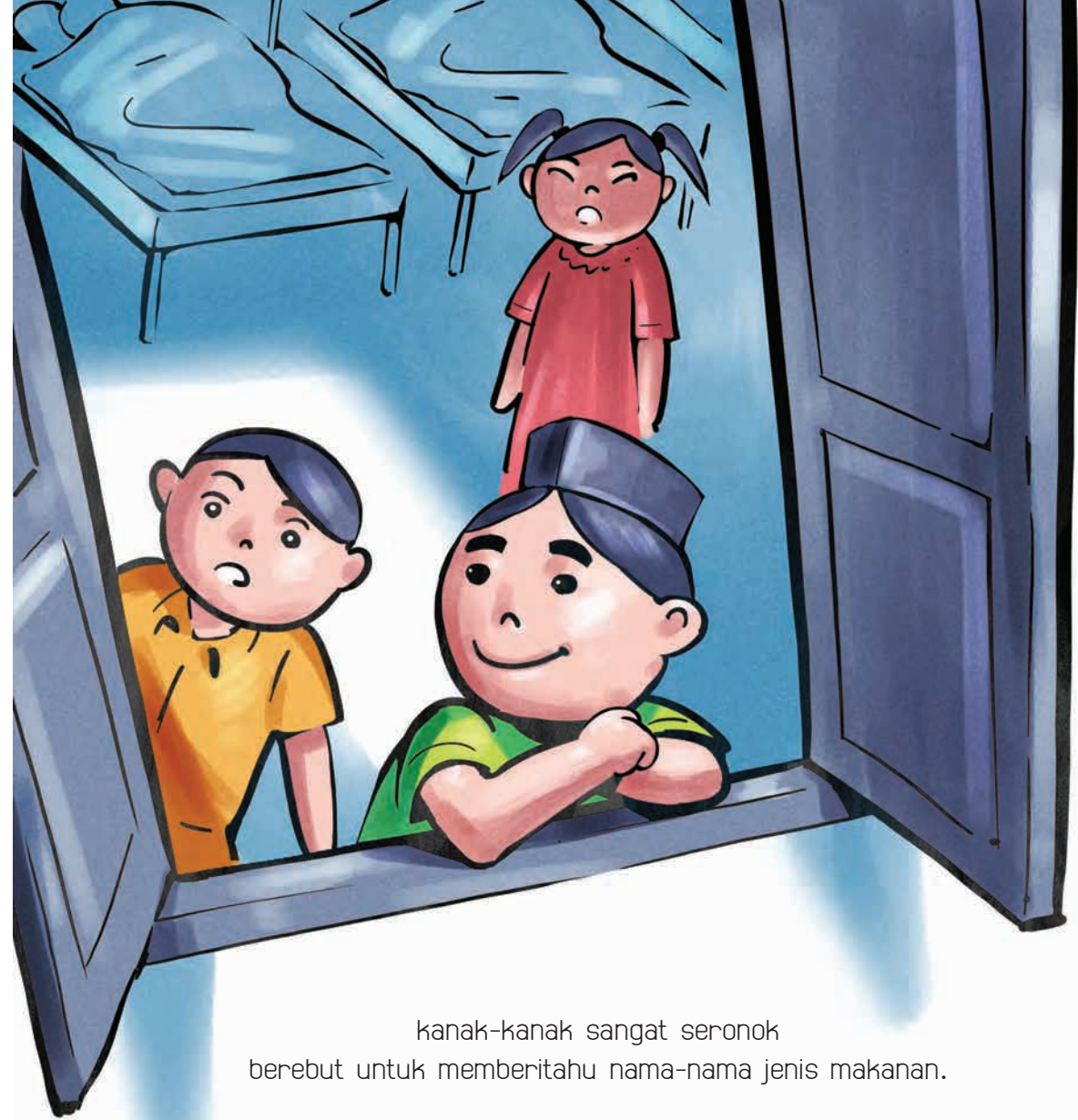
“Rojak,”

“Roti rangup,”

“Nasi kerabu,”

kanak-kanak sangat seronok
berebut untuk memberitahu nama-nama jenis makanan.

“Ok, setelah terdengar nama makan,
perut saya menjadi lapar pula. Oleh itu, Kakak Wadee minta semua
bersurai dan balik rehat. Kakak haraf semua orang mimpi indah,”
Kakak Wadee mengucap sebagai penutup aktiviti mengelilingi api.

Adil pandang ke tingkap,
bulan sabit masih senyum seperti malam-malam sebelumnya.
Adil senyum kepada bulan sabit dan terlena dengan sukacita.

คำศัพท์ 3 ภาษาน่ารู้

ไทย	อังกฤษ	มลายู
พระจันทร์	MOON	BULAN
มัคคุเทศก์	GUIDE	PEMANDU PELANCONG
บันทึก	RECORD	MENCATAT
ท่าเทียบเรือ	PIER	PELABUHAN
นาเกลือ	SALT FARM	LADANG GARAM
มัสยิด	MOSQUE	MASJID
ให้เกียรติ/เคารพ	RESPECT	MEMBERI PENGHORMATAN
สุสาน	TOMB	PERKUBURAN

ไทย	อังกฤษ	มลายู
วัง	PALACE	ISTANA
การสาธิต	DEMONSTRATION	DEMONTRASI
อร่อย	DELICIOUS	SEDAP
คลอง	CANAL	ANAK SUNGAI
วัด	TEMPLE	WAT
สมโภช/เฉลิมฉลอง	CELEBRATE	PERAYANN
หัตถกรรม	HANDICRAFT	KRAFTANGAN

ผู้เรียบเรียง

นราวดี โลหะจินดา

เกิดและเติบโต ใช้ชีวิตวัยเรียนที่อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส ชอบฟังนิทานที่กึ่งเป็นคนเล่าให้ฟังเสมอ ๆ แลกกับการอ่านการ์ตูนเล่มละบาท ให้กึ่งฟัง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระดับปริญญาโท สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ปัจจุบันทำงานอยู่ที่สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

“งาน” ที่ทำทุกวันนี้ คืองานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บางครั้งคิดว่า ไม่ได้ทำงานอะไรเพียงแค่เรา “ใช้ชีวิต” ไปกับการนั่งดูเด็ก ๆ สนุกสนานกับการละเล่นพื้นบ้าน ชี้อ่านชม และชุกชอนไปกับเด็ก ๆ นั่งฟังผู้เฒ่าผู้แก่บอกเล่าเรื่องราวแต่เก่าก่อน ได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้คนมากมาย เมื่อมีโอกาสก็จะสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ศึกษาวิจัย และถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการสอนหนังสืออย่างสนุกสนาน

ผู้วาดภาพประกอบ

อมิน นาคเสวี

เกิดวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2527 เรียนจบปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากภาควิชาศิลปะทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปัจจุบันเป็นนักวาดภาพประกอบอิสระและเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่ คณะวิทยาการสื่อสาร สาขานวัตกรรมการออกแบบและสร้างสรรค์สื่อ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บ้านฉันบ้านเธอ (ปิดตานี้ก็ต่อ)

โครงการสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ปิดตานี้
เลขมาตรฐานประจำหนังสือ 000-000-0000-00-0

ชื่อเรื่อง	:	บ้านฉันบ้านเธอ (ปิดตานี้ก็ต่อ)
ผู้เรียบเรียง	:	นราวดี โลหะจินดา
ปกและภาพประกอบ	:	อมิน นาคเสวี
ผู้แปล	:	จันทิรา กลัมพะสุด (ภาษาอังกฤษ) อับดุลเลาะะ ขรีดาอ็เอะ (ภาษามลายูกลาง)
ที่ปรึกษา	:	สิริกร มณีรินทร์ อัจฉรา ประดิษฐ์
บรรณาธิการอำนวยการ	:	ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล
บรรณาธิการดำเนินการ	:	นพรัตน์ มุณีรัตน์ พงษ์นรินทร์ ลีละอำไพกุล
ออกแบบรูปเล่ม	:	รุ่งนภา ดาน
พิมพ์ครั้งแรก 2557	:	จำนวน 3,000 เล่ม
สงวนสิทธิ์	:	นราวดี โลหะจินดา (เรื่อง) อมิน นาคเสวี (ภาพ) และสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
จัดพิมพ์โดย	:	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

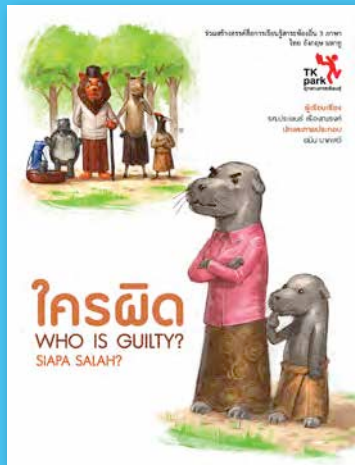
เจ้าของโครงการ

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.)
สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ส่วนบริการ	:	อาคารศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 8 Dazzle Zone โทรศัพท์ 02 257 4300 โทรสาร 02 257 4300
ส่วนสำนักงาน	:	เลขที่ 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17 ถนนพระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์	:	02 264 5963-5 โทรสาร 02 264 5966 www.tkpark.or.th

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่นทั้ง 5 เล่ม

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น
โดย

